O'ZBEKISTON
INV.№

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1999 йил 18 август, чоршанба • № 66 (11.149) • Эркин нархда сотилади

МУСТАҚИЛЛИК: САККИЗИНЧИ ДОВОН

ФУҚАРО, ҚОНУН, ЖАМИЯТ

Эртага Тошкентда Республика Олий Мажлисининг ўн бешинчи сессияси ўз ишини бошлайди

***АСЛИДА** мана шу уч сўз, уч тизим ҳуқуқий-демократик давлатнинг асосини ташкил этади. Ана шунинг учун ҳам қонун устуворлигини таъминлаш республикамизда асосий тамойиллардан бири этиб белгиланди. Ана шунинг учун ҳам қонун чиқарувчи Олий орган — Олий Мажлиснинг сессияларини одамлар қизиқиш билан кутадилар ва кузатадилар. Чунки, унинг сессияларида халқ фаровонлигини оширишга, халқ хўжалигини ислоҳ қилишга хизмат қилувчи қонунлар ва меъёрий ҳужжатлар қабул қилинади. Тўғри, бугун жамиятда қабул қилинган қонунларнинг тўлиқ ишлашига эриша олмаётгандирмиз. Халқимизнинг ҳуқуқий саводини ўстириш устида ишлашимиз керак. Бундан қатъий назар, Ўзбекистонда қонун чиқарувчи Олий орган демократик-ҳуқуқий давлатнинг тамал тошини қўйди ва қўймоқда.*

Олий Мажлиснинг бўлажак ўн бешинчи сессиясини яна бир аҳамияти шундаки, унда биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўз фаолиятини якунлайди. Жамиятимизда демократик асосда янги сайловлар бўлиб ўтади. Шуни дадил айтиш мумкинки, республика Парламенти ўтган давр мобайнида зиммасидаги масъулиятли вазифаларни муваффақиятли бажарди. Олий Мажлиснинг ўтган ўн тўртта сессиясида 10та кодекс, 130га яқин қонун, 460дан ортиқ қарор қабул қилинди. Бундан ташқари, бир қатор қонун ҳужжатларининг қўлланиш амалиёти жойларда чуқур ўрганилди. Шулар асосида қонунларга 200га яқин ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Қонун лойиҳаларининг Олий Мажлис сессиялари олдидан умумхалқ муҳокамасига қўйилиши, Олий Мажлис Кенгашининг мажлисларида, депутатлар ишчи гуруҳларида чуқур таҳлил этилиб, фуқаролардан тушган таклиф, мулоҳазалар асосида қайта кўрилиб, маромига етказилиши, қонунларимизнинг халқаро стандартларга мувофиқ бўлишини таъминлаш — буларнинг ҳаммаси мамлакатимизда демократик, эркин фуқаролик жамияти барпо этишда дадил олға бориләётганлигини кўрсатиб турипти.

Келинг, масалага шу нуқтаи назардан ёндошиб, Олий Мажлиснинг бўлажак ўн бешинчи сессияси кун тартибига киритилган қонунлар ва масалаларга назар ташлайлик. Уларнинг ҳаммаси бир-биридан муҳим ва долзарбдир. «Ўзбекистон Республикаси давлат бюджетининг 1999 йил биринчи ярим йиллигидаги ижроси тўғрисида»ги, «Ўзбекистон Республикасининг 2000 йилги макроиқтисодиёт ва давлат бюджетининг асосий истиқбол кўрсаткичлари тўғрисида»ги масалалар билан биргаликда «Табиий монополиялар тўғрисида», «Телекоммуникациялар тўғрисида», «Туризм тўғрисида», «Наркотик воситалар ва психотроп моддалар тўғрисида», «Баҳолаш фаолияти тўғрисида», «Ўзбекистон Республикасининг давлат чегарасини ҳимоя қилиш ва қўриқлаш тўғрисида», «Суд ижрочилари тўғрисида» ва «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги сингари қонун лойиҳалари киритилганки, уларнинг ҳар бири тўғрисида узоқ тўхталиш ва шарҳлаш мумкин.

Мустақилликкача биз учун амалда эътиборсиз соҳалардан бири бўлиб келган туризмни миллий модели шаклланаётганлиги, бу масалага мамлакатимиз ҳукумати алоҳида эътибор бериб, туризм соҳасини муваффақиятли ривожлантириш, мамлакатимиздаги тарихий шаҳарлар ва қадамжоларга сайёҳлик йўналишларини тиклаш мақсадида махсус қонун қабул қилиниши кимни бефарқ қолдиради. Ёки бўлмаса коммуникация, алоқа воситаларини жаҳон даражасига олиб чиқиш йўлида олиб борилаётган саъй-ҳаракатларнинг ҳуқуқий пойдеворини мустаҳкамлаш биз учун қанчалик муҳим эканлиги ҳеч кимга сир эмас.

Ўзбекистон нафақат ўзининг ички хавфсизлигини таъминлаш, балки халқаро ҳамжамиятни ташвишлантириб келаётган муаммоларга ҳам алоҳида эътибор бермоқда. Масалан, гиёҳвандлик, наркотик моддаларнинг ғайриқонуний савдоси ва уларни суиистеъмол қилиш хавфи кучайиб бораётган ҳозирги вақтда мамлакатимизда «Наркотик воситалар ва психотроп моддалар тўғрисида»ги қонуннинг қабул қилиниши тегишли давлат тузилмаларига республикамизнинг ўзида ҳам, хорижий ҳамкорлар билан ҳам наркотик моддаларга қарши кураш бўйича ўз ҳаракатларини мувофиқлаштириш имконини беради.

1999 йил мамлакатимизда сайловлар йили. Шунинг учун Олий Мажлиснинг бу сессиясида Сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги қонун лойиҳасининг муҳокама этилиши ҳам кўзда тутилмоқда. Республикамиздаги амалдаги сайлов тўғрисидаги қонунларнинг баъзи моддаларини ислоҳ қилиш мамлакатимизда демократик, кўп партиявийлик асосида ўтказилажак сайловларни ҳуқуқий асосини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади. Бу ҳам чинакам демократиянинг муҳим белгиларидан биридир.

Хуллас, эртага ўз ишини бошлайдиган Олий Мажлиснинг ўн бешинчи сессияси жамиятимиз тараққиётига, истиқболига хизмат қилувчи яна бир қатор қонунлар ва меъёрий ҳужжатлар мажмуасини кўриб чиқади.

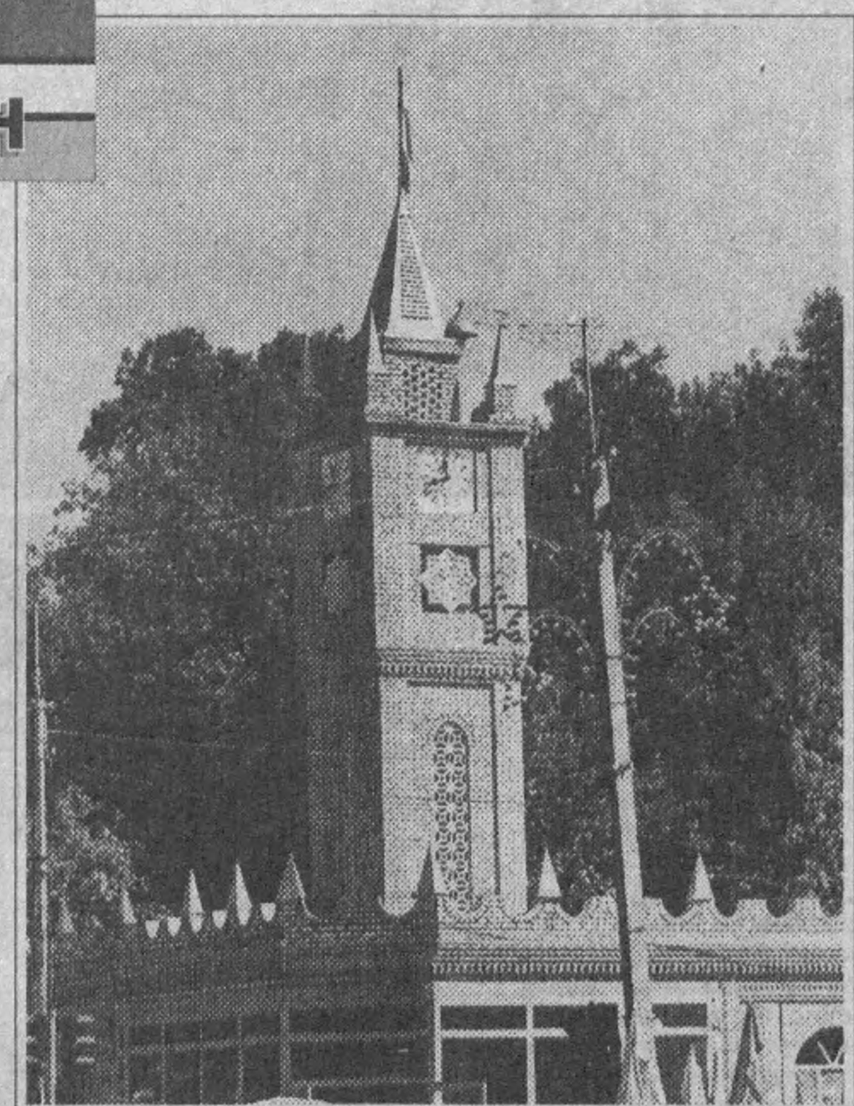

Мустақиллик йилларида ҳамма жойда бўлгани сингари Янгийўл шаҳрида ҳам кенг кўламда бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Кўплаб турар-жойлар, маданий-маиший объектлар шаҳарнинг кўркига кўрк қўшмоқда. Янгийўллик қурувчилар мустақиллигимизнинг саккиз йиллиги арафасида йигирмага яқин янги объектларни фойдаланишга топширишмоқда. Сиз суратда кўриб турган миллий ва замонавий меъморчилик анъаналари асосида бунёд этилган шаҳар куранти ва солиқ инспекцияларининг янги биноси ҳам ана шу қурилишларнинг бир бўлагидир.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ЎН БЕШИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн бешинчи сессияси 1999 йил 19 август куни соат 10да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 18 август куни соат 9дан соат 18га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида рўйхатга олинади.

МЕНГА СЎЗ БЕРИНГ

ИСТИҚЛОЛ: ВАТАН, ИЙМОН, ЭЪТИҚОД

1. Ўзбекистон мустақилликка эришганига саккиз йил тўлади. Келинг, истиқлолнинг илк кунларига қайтайлик. Ўшанда дилингиздан қандай ўйлар кечган эди?

2. Сизнингча инсон учун энг муқаддас неъмат нима?

3. Мустақиллигимиз кўз ўнгимизда камолга етиб боряпти. Унинг янада равнақ топиши учун сиз қандай ҳисса қўшяпсиз?

Суҳбатдошимиз Тошкент Давлат университети журналистика факультетининг талабаси Нилуфар ЗАРИПОВА:

1. Онам Гавҳар Зарипова Тошкентдаги 9-поликлиникада шифокорлар. Бир куни ишдан келиб «кийининглар, сизларни байрамга олиб бораман», дедилар. Акаларим, опаларим, мен севиниб бирпасда кийиндик. Онам билан биргалашиб сайилга чиқдик. Кўчалар чиройли безатилган, ҳар жой-ҳар жойдаги бинолар пештоқида байроқлар ҳилпирар, йўллар чеккаларида артистлар концерт кўрсатишар, атрофларида одамлар гавжум эди. Ҳамманинг юзкўзларида қувонч, бир-бирлари билан илтифотли сўзлашардилар. Онамдан:

— Бу қанақа байрам, ая? — деб сўрадим.

— Мустақиллик байрами. Юртимиз озодликка, эркинликка чиқди, юракдан ўйнаб-куладиган давр келди, болам, — дедилар.

Ўшанда мен мактабнинг еттинчи синфида ўқирдим. Ёшлик қилган бўлсам керак, бу байрамнинг мазмунини етарли идрок этолмагандим. Эндиликда бу муқаддас шодиёна қадрини яхши биламан. У туфайли эркинман, бахтлиман. Аҳил оилада фарзандимни хотиржам улғайтиряпман. Айни пайтда Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетида ўқимоқдаман.

2. Мен учун энг буюк неъмат Ватандир. Чунки, шу Ватан қўйнида улғайдим, орзуларим ушалди. Тинч-хотиржам яшаб ўқимоқдаман. Биринчи бор ёдлаган шеърим «Ватан» ҳақида бўлган. Уйда ҳам уни кўп такрорлардим. Ҳозир жажжи фарзандимга ана шу шеърни ўргатяпман. Ватанга садоқат, эл озодлиги деб курашларда жон берган мардлар, она юрт тупроғини асраш учун ёв билан аёвсиз олишган Тўмарис, Широқлар, Жалолиддин Мангубердилар ҳақида ҳам ўқиганман. Уларнинг жасоратидан руҳланганман.

Мен Ватанни севибгина қолмайман. Унинг содиқ ва севимли фарзанди бўлиш ҳам бирдан-бир ниятим.

3. Мустақиллик ҳали хавфлардан, таҳдидлардан холи эмас экан. 16 февраль воқеалари буни янада яққолроқ кўрсатди. Разилликка қарши минг-минглаб ёшлар муқаддас Ватанимизни ёвуз кучлардан ҳимоялаш учун ҳамиша шай эканликларини изҳор қилдилар. Хусусан, биз ТошДУ журналистика факультети талабалари бу фикрни катта йиғилишда очиқ-ойдин айтдик. Ой ва йиллар тез ўтиб бормоқда. Ўқишни битириб, қўлимга диплом олгач, журналист сифатида доимо истиқлол ғояларига хизмат қиламан.

СЕРМАЗМУН кунлар

● Энг, улуғ, энг азиз байрамимиз — Мустақиллигимизнинг саккиз йиллигини нишонлашга қандай тайёргарлик кўрилмоқда. Ушбу байрамга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг навбатдаги йиғилишида ана шу масала муҳокама этилди. Унда тегишли вазирлик, уюшма, идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этдилар.

● Республика Олий Мажлисида инсон эркинликлари ва конституциявий ҳуқуқларга риоя қилиш бўйича комиссиянинг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишни таъминлаш бўйича ишчи гуруҳларининг аъзолари, вазирликлар ва идораларнинг, ноҳукумат ташкилотларнинг вакиллари, оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этган мажлисда республика Олий Мажлисининг ўн бешинчи сессияси кун тартибига киритилган масалалар ҳамда Омбудсманнинг беш йиллик фаолияти муҳокама этилди.

● Ўзбекистон автомобиль саноати тизимига 17 нафар бакалаврлар тайёрланди. Ўтган куни Тошкент Автомобиль йўллари институтида мустақил Ўзбекистоннинг ёш саноат тармоғи учун тайёрланган биринчи бакалаврларга диплом топширишга бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

● Тошкентда «Тарбияда янги технологиялар» деган умумий ном остида уч кунлик семинар-тренинг давом этмоқда. Республика «Оила» илмий-амалий маркази, ёшларнинг «Камолот» жамғармаси, «Маҳалла» жамғармаси ва «ЎзБАТ» компанияси мазкур дастурнинг ташаббускорлари бўлдилар.

● Кеча ҳисоб-китоблар механизмини такомиллаштириш ва бюджетга тўлов интизомини мустаҳкамлаш бўйича ҳукумат комиссиясининг бюджетга тўлов интизомини мустаҳкамлаш бўйича кичик комиссиясининг мажлиси бўлди. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов раислигида ўтган мажлисда вазирликлар, идоралар, корпорациялар, концернлар, компаниялар, уюшмалар ва бошқа ташкилотларнинг раҳбарлари иштирок этдилар.

● Пойтахтдаги Халқлар Дўстлиги саройида мамлакатимиз мустақиллигининг саккиз йиллигига бағишланган Ўзбекистон қўшиқ байрамининг кўрик-танлови ғолиблари, совриндорлари, республикамиз санъат усталари ҳамда ижрочи ёшлар иштирокида гала-концерт бўлиб ўтди.

ТАНЛОВ ҒОЛИБИ — БАРНО ҲАЛОЛОВА!

***КЕЧА** вилоятимизнинг шаҳар ва туманларидан ташриф буюрган 20 нафар келинчак Юқоричирчиқ туманининг «Дўстлик» маданият саройида «Энг ибратли келинчак» деб номланган кўрик танловда баҳслашдилар.*

Вилоят миқёсидаги бу ўзига хос имтиҳонда тўрт шарт: таржимаи-ҳолини таништирув, бугунги ҳаётимизга оид савол-жавоблар, эркин мавзу ва турмуш тарзимизда учрайдиган муаммолар бўйича иштирок этган тадбир соҳибалари орасида биринчи ўрин Бўстонлиқ туманидан кутубхоначи Барно Ҳалоловага насиб этди.

Биз ҳам вилоятимизнинг энг ибратли келинчагини эришган муваффақияти билан чин дилдан табриклаймиз.

ВИЛОЯТ ҳаёти

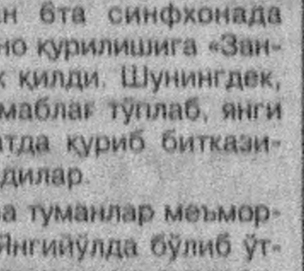

● ҚИБРАЙ туманида маҳаллий тадбиркорларнинг шахсий жамғармалари ҳисобидан Мустақилликнинг 8 йиллигига атаб бир қатор маданий-маиший объектлар барпо этилди. Жумладан, «Истиқлол» ширкат хўжалигига қарашли «Оталар чойхонаси», миллий меъморчилик анъаналари асосида қурилган умумий овқатланиш корхонаси шаҳар қиёфасини янада очди.

● ДЎРМОН ва Байтқўрғон қишлоқларида ҳам замонавий савдо ва маиший хизмат шахобчалари қуриб битказилди.

● ЗАНГИОТА туманидаги 34-умумтаълим мактабига қатнайдиган бир гуруҳ болалар шу йил 1 сентябрдан бошлаб янги қурилган 6та синфхонада ўқийдиган бўлдилар. Қўшимча бино қурилишига «Зангиота» жамоа хўжалиги ҳомийлик қилди. Шунингдек, қишлоқ аҳли ҳам баҳоли-қудрат маблағ тўплаб, янги объектнинг мўлжалланган муддатда қуриб битказилишини таъминлашга ҳисса қўшдилар.

● ВИЛОЯТИМИЗДАГИ шаҳар ва туманлар меъморларининг навбатдаги йиғилиши Янгийўлда бўлиб ўтди. Улар бу ерда миллий меъморчилик анъаналарини ва услубларини амалиётга жорий қилиш, шулар асосида уй-жойлар, савдо, маданий-маиший ва бошқа иншоотлар қуриш тажрибаси билан ўртоқлашдилар.

● ЯНГИЙЎЛДАГИ «Ўткир» фирмаси аҳолига маданий-маиший ва савдо хизмати кўрсатувчи янги иншоотлар мажмуини фойдаланишга топширди. Унинг таркибида чойхона, новвойхона, сартарошхона ҳамда ёшлар дам оладиган клуб бор.

● ЧИНОЗ. «Адолат» чойхонаси ўтган ҳафтада ёшлар билан гавжум бўлди. Бу ерда «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» мавзусида ёшларнинг анжумани бўлиб ўтди. Улар шу куни эл-юрт равнақи, келажак борасида дилдан суҳбат қурдилар.

Дилдаги гаплар

НУР ЭЛТГУВЧИ НИГОҲЛАР

***КЎПИНЧА** тўрт одам бир ерга тўпланиб қолса, гап айланиб келиб, илдизларга тақалади: «Сенинг катта бобонг ким бўлганини биласанми?». «Эй, анави мурувватли ҳожининг авлодимисан? Кўп яхши одам эди раҳматли». Шунақа суҳбатларга гувоҳ бўлганимда мени бир савол қийнайди: ўтган асрда юртимизга чигирткадек бостириб кирган душманлар «аҳолининг икки фоизигина саводли», деган экан. Мабодо шундай бўлса етти авлодни суриштиришга идроки етармиди ўзбекнинг? Мабодо шундай бўлса «Алпомиш» сингари достонларни минг-минг йиллар давомида ардоқлаб, авлодларга мерос қилиб қолдирармиди? Мабодо шундай бўлса, шу муқаддас Туронзаминда «Авесто»дек табаррук китоб яратилармиди?*

«Авесто» — биргина миллатнинг эмас, ҳатто инсониятнинг маънавий кўзгуси дейишга жазм этаман. Чунки унда кўтарилган мавзулар — яхшилик ва ёмонлик, адолат ва ноҳақлик, диёнат ва хиёнат ўртасидаги кураш, виждон ва иймон, ҳурлик ва нурга интилиш бугун ҳам кун тартибида турипти. Бугун ҳам Ахурамазда замон Ахриманларига қарши беомон жанг олиб бормоқда. «Авесто»нинг яштларида битилган эзгуликлар ҳар биримизнинг қалбимиз уришига уйғун десам янглишмайман. Шундоқ буюк ўлмас меросни яратган халқнинг «икки фоизи саводли» бўлгани бориб турган туҳматнинг, камситишнинг ўзидир.

Бу йил катта тўйи нишонланадиган «Алпомиш» достонининг яратилганига, билмадим, неча минг йил бўлдийкин. Ор-номус учун кураш, Ватан тақдири каби мавзулар куйланган бу ўлмас ижод намунаси «Авесто»га ҳамоҳангдир. Бир юракда туғилиб, юзлаб тилларда куйланган достон бугун миллионлаб қалбларда барҳаётдир. Инсоф билан айтинг, шундай асарни куйлаган бахшилари бор халқ саводсиз бўладими?

Фақатгина бу эмас, санайверганимиз сари халқимизнинг қадр-қиммати тоғдек юксалиб бораверади. «Ал-Қонун» китоби бугун ҳам жаҳон тиббиётида муҳим аҳамият касб этиб турипти. Унинг ҳар битта сатрида биттадан дардга шифо бор. «Ал-Қонун» ўзининг яратувчиси Абу Али ибн Сино номини абадий шараф чўққисида эъзозлаб турибди.

(Давоми 2-бетда).

Ўқитувчиларнинг август кенгашлари олдидан

КЕЛАЖАГИМИЗНИНГ ТАМАЛ ТОШИ

***ЎЗБЕКИСТОН** ўз мустақиллигини қўлга киритгандан буён мамлакатимизда кенг кўламли ва самарали ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар олиб бораётган республика ҳукумати таълим тизимини тубдан такомиллаштириш, миллий кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратмоқда. Бу шунчаки иш эмаслиги қайта-қайта таъкидланмоқда. Зеро, келаётган XXI асрда кўп нарсани миллатнинг ақлий салоҳияти ҳал этади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон раҳбарияти таълим-тарбия соҳасига қанча лозим бўлса шунча маблағ сарфлаши айтилди.*

Пойтахтимиз ва вилоятларда қурилаётган ва реконструкция ҳисобига бунёд этилаётган академик лицейлар, коллежлар бунга ёрқин мисолдир. Биргина Тошкент вилоятида 1 сентябргача 7та ана шундай энг замонавий ўқув воситалари билан жиҳозланган коллежлар ўқувчиларни қабул қилади. Ўрта таълим мактабларидаги ўзгаришлар тўғрисида ҳам кўп гапириш мумкин.

Бизнинг вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи **Олег Аҳмедович Тожиев** билан ўқитувчиларнинг анъанавий август кенгашлари олдидан бўлиб ўтган мулоқотимизнинг бош мавзуси ҳам таълим тизимидаги долзарб масалалар, бу борада ўқитувчиларнинг олдида турган вазифалар тўғрисида борди.

— Олег Аҳмедович, тарихимизга 1998-1999 йиллар таълим тизимида туб бурилиш даври бўлиб киради. Чунки, аслида истиқлолимизнинг дастлабки йилларидаёқ бошланган саъй-ҳаракатлар назаримизда бу йил ўзининг мевасини, самарасини бера бошлади...

— Мен бу гапларингизга тўла қўшилган ҳолда, Ўзбекистон раҳбариятининг келажагимизга мустаҳкам тамал тошини қўяётганлигини таъкидлаган бўлур эдим. Чунки, таълим тизимини тубдан ислоҳ қилиш борасида олиб борилаётган бугунги ҳаракатлар орадан бирмунча вақт ўтиб, ўзининг шундай самараларини берадики, бу ўз вақтида таълим-тарбия соҳасига катта эътибор қилингани туфайлидир. Айни пайтда бунга жаҳоннинг энг илғор давлатларига айланган мамлакатлар тажрибасини мисол қилиб келтириш мумкин. Мен ишонаманки, бугун ана

(Давоми 2-бетда).

МУСТАҚИЛЛИК: САККИЗИНЧИ ДОВОН

НУР ЭЛТГУВЧИ НИГОҲЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Абу Райҳон Берунийнинг номини яқин-яқинларгача кўпчилик билмас эди. Ахир Колумбдан бир неча аср аввал бизга қарама-қарши томонда яна қуруқлик бор, деб башорат қилган бу зотнинг ўнлаб бебаҳо асарлари бор экан. «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» китоби жамиятшуносликда энг бебаҳо қўлланма экани бугун бир оғиздан эътироф этиляпти. Имом Исмоил Абу Бакр Қаффол Шоший исмини жаҳон эътироф этиб турганда биз ҳеч нарсадан бехабар эдик. Ваҳоланки инсоният тараққиётининг энг муҳим ёдгорликларидан бири бўлган «Мусҳафи Усмон» — Усмон Қуръонининг бир нусхасини ўзининг ақл-заковати билан Тошкентга келтирган зот Қаффол Шоший бобомиз бўлган экан. Билимсиз одам Бағдоднинг буюк олимлари машваратида ғолиб чиқиб, ҳалифанинг ҳазинасидан бебаҳо китобни олиб келармиди?

Йиллар, йиллар... Ўзининг бағрида қанчадан-қанча сиру синоатларни яширган экан. Бизнинг кашф этганимиз эса дарёдан бир томчидир, холос. Соҳибқирон Амир Темур ҳазратлари жаҳонни ларзага солган салтанат тузгунча яшаб ўтган алломалар, улар яратган битикларнинг ҳаммасини санаб битиргунча неча кеча-кундуз керак бўлар экан! Турон-замин шу қадар истеъдодларга бойки, ҳатто қадим биноларнинг қолдиқларига қараб ҳам лол қоласиз. Самарқанддаги Афросиёб, Оҳангарон водийсидаги Тункент, Сурхон воҳасидаги Будда ҳайкалчалари аждодларимизнинг беназир истеъдод соҳиблари бўлганлигидан гувоҳлик бериб турипти.

Яратилган нарсаларни сақлаш қийин. Уларни йўқ қилиш жуда ҳам осон. Бунёд этиш учун йиллар керак бўлса, барбод қилиш учун лаҳзалар кифоя. Лекин ота-боболаримизнинг буюк ижод намуналарини йўқ қилиб юборишга асрлар ҳам ожиз қолиб келмоқда. Шундай буюк кашфиётлар қилган, ҳозир ҳам қилаётган халқни саводсиз дейиш дўстнинг эмас, душманнинг иши.

Атоқли драматург, раҳматли Комил Яшин домла бир конверт берган эди. Унда Октябрь тўнтаришигача Тошкент шаҳрида мавжуд бўлган масжид-мадрасаларнинг рўйхати, қачон қурилгани, ким томонидан тиклангани, қайси даҳадалиги, қандай аталишигача ёзилганди. Унчалик тўлиқ бўлмаган ҳисоб-китобларга қараганда пойтахтимизда 300та масжиду мадраса бўлган экан. Бухорода, Самарқандда, Хивада қанчалар зиё масканлари бўлиб бу мадрасаларда нафақат илоҳий, балки, дунёвий билимлар ҳам ўқитилган. Қозизода Румий, Мавлоно Шаҳобиддин, Мавлоно Ҳавофий, Али Қушчи сингари қомусий билим соҳиблари бу даргоҳларда муллабаччаларга сабоқ берганлар. Илми нужум, тиббиёт, ҳандаса, жўғрофия, тарих бобида буюк алломалар айнан мана шу мадрасаларда етишиб чиққанлар. Демак, бизда ҳеч қачон билим олиш тақиқланмаган. Ёки маълуми бир тазйиққа солинмаган. Аҳли илмга ҳар тарафлама кўмак берилган. Мана шунинг учун ҳам мустақиллик йилларида қайта тикланган Хоразм академияси ўз вақтида жуда машҳур бўлган. Мана шунинг учун ҳам қўш ҳайдаётган деҳқон «Алпомиш»дан эҳтирос билан парчалар айтган. Ғазалларни, айниқса, Бедилни ёд билган. Пайғамбаримиз ҳадисларини мағзини чаққан. Бу ўз навбатида маънавиятнинг, маданиятнинг юксаклигидан нишона эмасми?

Бугун оламни ҳайратга солган бинолар, минораларнинг маҳобатига мафтун бўламиз. Уларда биронта чизиқ, биронта парчин, биронта кошин бежо қўйилмаган. Шу сабабли ҳам Оқсарой, Минораи Калон босқинчи генералларнинг амри билан тўпга тутилганда қилт этмай турган.

«Мевали дарахтга тош отилади», дейди халқимиз. Юртимиздаги сўлим табиат, саховатли ер, меҳнаткаш халқ доимо нияти бузуқ, фосиқ босқинчиларни ўзига тортиб келган. Не-не босқинларда илм гавҳарлари бўлган китоблар нобуд бўлди. Алломаларимизнинг қуёшдек нурли орзулар ила тўла бошлари танасидан узилди. Ўзингники ўзагингни қирқади, дейдилар. Ўтган асрнинг ўрталарида хонликларга бўлиниш маънавиятимизнинг таназзулга юз тутишига сабаб бўлди. Учта хонлик, учта давлат, худди оқибатсиз уч ака-укадек бир-бирининг пайини қирқиши ғанимларга жуда қўл келди. Босқинчилар ҳатто умри қон кечиб, қон тўкиб ўтган полковниклар, генераллар осори-атиқаларимизни, қадимий қўлёзмаларни ҳисобга олиб, чор империясининг юраги Петербургга жўнатаверишган. Бугун олтиндан ҳам қиммат бўлган бебаҳо қўлёзмаларимиз ўша ердаги музейларда, кутубхоналарда турипти. Юзлаб мадрасалар бузилди, масжидлар оёқости қилинди. Биргина мисол: ўша пайтларда бугун қайта таъмирланган Ҳожа Аҳрор Валий масжидида рус оилалари яшаган. Ҳатто ичига... ҳожатхона қуриб олганини айтадилар. Эрталаб қуёш нури биринчи бўлиб тушадиган сирланган гумбазларнинг жуда кўпи бугун йўқ. Улар турли баҳоналар билан бузиб ташланган. Уларни одамлар бунёд этган. Ҳар бир ғиштдан, буюк меъморларнинг нигоҳлари бизга қадалиб турганини ҳис қилиб туриш учун қайта туғилиш шарт эмас. Аллоҳга шукурлар бўлсинки, истиқлол туфайли янги-янги мадрасалар, масжидлар қурилди. Улар зиё маскани сифатида ардоқлидирлар.

Мустақиллик бизга нима берди, дегувчилар кўп. Мустақиллик бизнинг асл ўқ илдизларимизни топиб берди. Шу илдизларга об-ҳаёт қуйди. Ўзбекистон деб аталган улкан дарахтнинг бугунги япроқлари — бизларнинг гуркирашимизга омил бўлди. Мустақиллик унвон эмас. Мустақиллик тоғдек уйилиб ётган жавоҳир эмас, балки, ундан ҳам қиммат бўлган маънавий ўзлигимизни қайтариб берди.

Маънавий ўзликни топиш бу дунёга батамом янгича нигоҳ билан қарашдир. Бу нигоҳлар ўтмишдан нур олиб, келажакка нур элтгувчи нигоҳлардир.

Мен бугун Президентимизнинг: «Бу азиз Ватан — барчамизники. Унинг бахт-саодати, ёруғ истиқболи, фаравон келажаги учун яшаш, курашиш, керак бўлса жонни фидо қилиш шу муқаддас заминда яшаётган ҳар инсон учун бахтдир», деган сўзларини кўзга ташланадиган жойларга катта ҳарфлар билан ёзиб қўйган бўлардим. Чунки бахт юртнинг қудрати, қадрига етишда, аждодларнинг пок-руҳига доғ туширмасликдадир. Шундай яшасаккина мустақиллигимизга ғубор қўнмайди, биров бизга ҳатто ҳасад билан қарашга ҳам журъат этолмайди.

Темур УБАЙДУЛЛО.

Зангиота туманидаги «Ускунақурувчи» ҳиссадорлик жамияти ишчи-хизматчилари мижозларнинг буюртмаси билан янги ускуналар йиғиш ва уларни жойларда ўрнатиш билан шуғулланмоқдалар. Жамоа шу кунларда мустақиллигимизнинг саккиз йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун кўтаринкилик билан меҳнат қилмоқда. Суратларда: корхонанинг илғор токари Баҳодир Муҳамедов иш устида (ўнгда); механика цехи токари Шуҳрат Муҳамедов, цех бошлиғи Саъдулла Абдуллаев (ўртада) ва силлиқловчи Руслан Дониянбоевлар ўзаро суҳбат пайтида.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

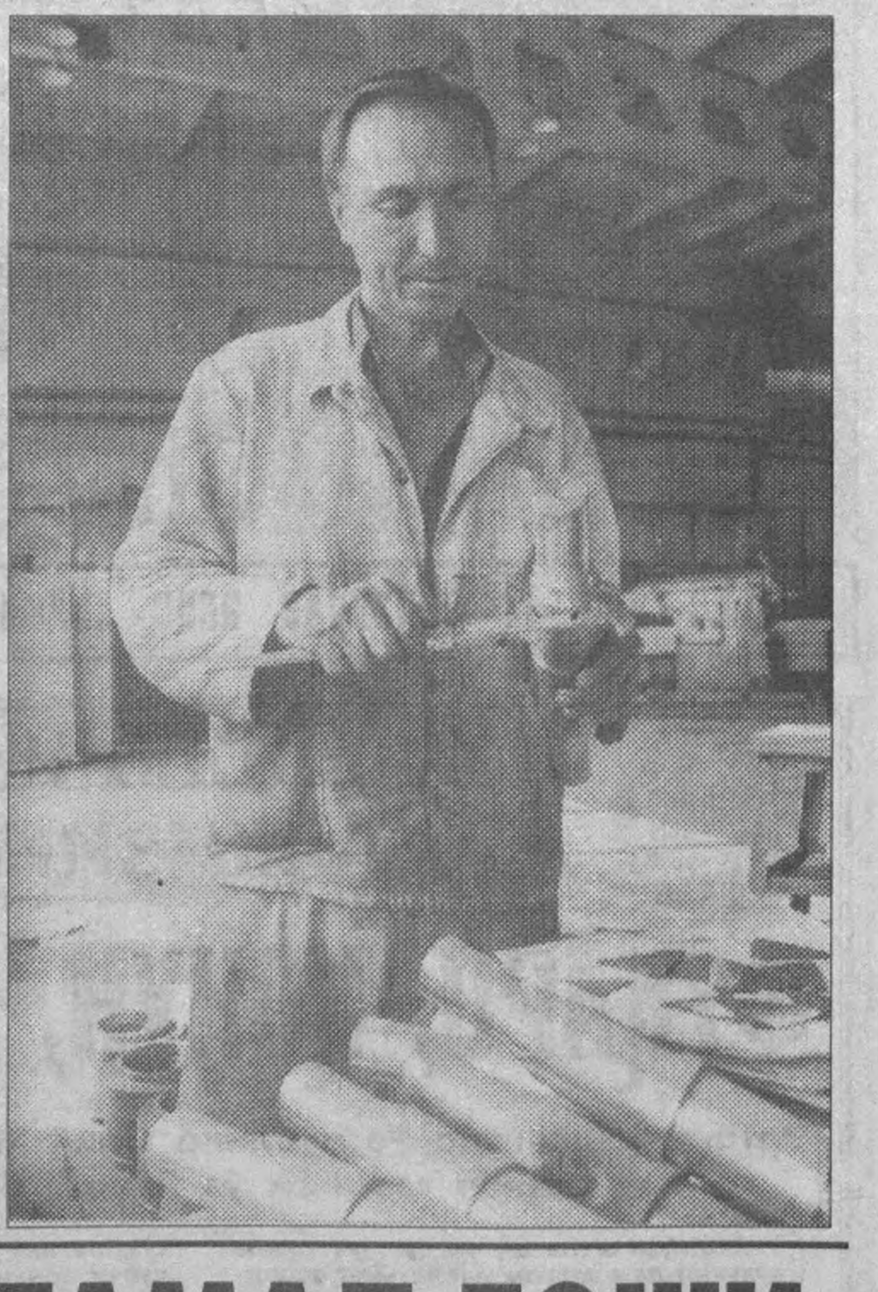

КЕЛАЖАГИМИЗНИНГ ТАМАЛ ТОШИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

шундай ривожланган мамлакатларда Ўзбекистон ёшлари таҳсил олаётган бўлса, орадан йиллар ўтиб, ҳорижликлар ҳам бизнинг мамлакатимизда билим оладилар. Яна қайтариб айтаман, чунки, Ўзбекистон ҳукумати таълим-тарбия тизимига ана шундай мустаҳкам ва истиқболли замин яратмоқда.

Рухсат берсангиз таълимдаги ислоҳотларнинг мағзини шарҳлаб ўтсам. Унинг бошқалардан устун томонининг биринчиси эндиликда фақат савод чиқариш ёки ўрта мактабни тугатиш учун болалар ўқитилмайди. Аксинча, уларга кенг маънода билим бериш, салоҳиятли кадрлар тайёрлаш, малакали касб эгаси етиштириб чиқариш, дунёвий билим ва янгиликлардан бохабар келажак авлодни вояга етказиш устуворлик касб этмоқда. Иккинчидан, мактабларда, ўқув юртларида таълим олаётган ёшларимизнинг тафаккурини шакллантириш, уларни мустақил Ватаннинг ворислари қилиб вояга етказиш, бу авлод қалбига мана шу биздан қолаётган озод ва обод Ватан уларники эканлигини сингдириш ва ана шу катта кураш йўлида биргаликда ҳаракат қилишга чорлаш — бунинг яна бир бўлагидир.

Таълим-тарбия, мафкуравий ишларда бўшлиққа йўл қўйиб бўлмаслигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турипти. Агар борди-ю, ана шундай бўшлиқ вужудга келса унинг оқибати нималарга олиб келиши мумкинлигини пойтахтимизда 16 февраль куни рўй берган воқеалар яққол кўрсатди.

Мен нега бу масалага ҳийла кенгроқ изоҳ бермоқдаман. Чунки, бизнинг ёшларимиз, ўқувчиларимиз энди ўн йил бурунги болалар эмас. Улар тафаккури ой сайин шаклланиб, янгиланиб бораётган авлоддир. Энди уларга билим ва тарбия бериш учун ўқитувчидан ғоятда катта савия, масъулият талаб этилади.

— Демак, юқоридаги гаплардан шундай хулоса чиқариш мумкинки, эртага вилоятнинг шаҳар ва туманларида бошланадиган август кенгашларининг бош мавзуси ҳам шу бўлади. Демоқчимизки, бу кенгашлар илгаригиларидан фарқли ўлароқ ишчанлик, ошкоралик, ўзаро ҳамкорлик асосида ўтади.

— Шундай бўлиши ҳам зарур. Нега? Биринчидан, таълим тизимидаги ислоҳотлар юқорида айтганимдек, ниҳоятда жадаллашиб бормоқда. Албатта, бунда «Таълим тўғрисида»ги қонун ва «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури» ҳамда республикада умумий ўрта таълимни ташкил этиш тўғрисидаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорида белгиланган вазифалар устивор йўналишлардир.

Вилоятимизда бу борада анча ишлар қилинди. 1999 йилнинг ўзида 20дан ортиқ мактаблар замонавий ўқув қуроллари билан мустаҳкамланди. Рейтинг тизими жорий этилди. 4300 ўринли янги мактаблар қад кўтарди. Хуллас, ютуқлар бор. Лекин, бу вилоят таълим тизимида ҳамма нарса ҳал этилди, дегани эмас.

Шунинг учун ҳам биз бу йилги август кенгашларида ҳамма масалани очиқ-ойдин гаплашиб, муҳокама қилиб олишни ният қилдик. Шу мақсадда кун тартибидаги масала юзасидан бевосита шаҳар, туман ҳокимлари маъруза қиладилар. Бундан мақсад, аввало кенгаш иштирокчилари шаҳар ва туманлардаги ижтимоий, иқтисодий исяоҳотларнинг берган натижаларидан бохабар бўлсинлар. Истиқболдаги асосий вазифалар ва устувор йўналишларни билсинлар. Айни вақтда таълим тизимида ўз мактабларида, маҳаллаларида ҳал этилиши зарур бўлган муаммолар, дилларидаги фикр-мулоҳазаларни айтсинлар. Шу тариқа ҳамкорликда, биргаликда уларнинг ечимини топишга ҳаракат қилайлик.

Юқорида айтганимдек, бундай муаммолар ва камчиликлар бор. Масалан, вилоятдаги 893та мактабнинг қарийб 645тасида дарслар икки сменада олиб борилмоқда. Ҳудудимизда 35та авария ҳолатидаги мактаблар масаласи ҳамон ўткир бўлиб турипти. Республика раҳбарияти жуда катта ҳаракатлар бошлаган бир пайтда бу масалаларни ўйлаб кўришимиз ва таълим-тарбия соҳасидаги ишларимизни яхшилашимиз керак.

Яна бир муаммони очиқ айтишим керак. Бугун мактабларимизда етакчи фанлардан дарс берадиган ўқитувчилар, айниқса, тажрибали муаллимлар етишмайди. Айрим ўқитувчиларимизнинг билим савиялари бугунги кун талабига жавоб бермайди. Бу масала устида ҳам чуқур ишлаш керак. Мана шуларнинг ҳаммаси аслида фақат мактабнинг, таълим бошқармаси ёки бўлимининг муаммолари эмас. Аксинча, жамият, давлат, халқнинг муаммоларидир. Чунки, биз халқимизнинг фарзандларига, келажак ворисларига билим, таълим, тарбия берувчи кишилармиз.

Мен шу ҳақда ўйлар эканман, айрим шаҳар ва туманларимиздаги мактаблар жамоаларининг шу ҳудуддаги корхона, ташкилот, маҳаллалар билан ҳамкорлик қилмаётганлигидан ташвишланаман. Бу масалалар ижобий ҳал этилган жойларда ишлар юришмоқда. Мактабларнинг иқтисодий муаммолари ҳал этилмоқда, ўқитувчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш, уларга кўмак бериш масалалари ечилмоқда. Ҳатто мактабларнинг энг аълочи ўқувчиларига ўзларининг стипендияларини бераётган корхона, ташкилотлар бор. Буларнинг ҳаммаси, аслида, бир мақсадга, умум манфаатга, келажагимизга хизмат қилувчи омиллардир. Мен бугун вилоятимизда ана шундай саховатли кишилар, жамоалар кўпайса, улар республикамиз ҳукумати томонидан таълим тизимида амалга оширилаётган ислоҳотларни қўллаб-қувватласалар, кўмак берсалар, деб ният қиламан.

— Олег Аҳмедович, халқимиз мустақиллигимизнинг саккиз йиллигини нишонлаш арафасида турибди. Ҳамкасбларингизга, кўп сонли «Тошкент ҳақиқати» газетаси муштарийларига истакларингиз...

— 1 сентябрь биз учун энг улуғ кун. Бу кун Ўзбекистон халқи ўз мустақиллигига, озодлигига эришди. Биз йиллар ўтган сайин унинг қадр-қимматини чуқурроқ англаб боряпмиз. Ўтган саккиз йилда Ватанимизда амалга оширилган ишларни тасаввур қилишнинг ўзи ҳар бир юртдошимизнинг қалбини тўлқинлантириб юборса керак.

1 сентябрь биз учун алоҳида кунлигининг яна бир аҳамияти шу куни мактаблар фарзандларимизга ўз эшикларини очади. Янги авлод ворислари унга қадам қўядилар. Ҳамкасбларим — ўқитувчилар эса уларни келажаги буюк мамлакатнинг ҳақиқий авлоди қилиб тарбиялаш йўлида билим берадилар.

Мана шундай улуғ кун арафасида ниятим битта. Барча юртдошларимиз, «Тошкент ҳақиқати» газетасининг муштарийлари соғ-омон бўлишсин, элимиздаги тинчлик, хотиржамликка кўз тегмасин, биргаликда, ҳамкорликда янада олға бораверайлик.

Суҳбатдош Саидвали ҲАСАНОВ.

ФАҚАТ ХОРИЖГА ЮБОРИЛМОҚДА

ЯНГИЙЎЛ туманида чет эллик сармоядорлар билан биргаликда барпо этилган қатор қўшма корхоналар истеъмол бозори учун маҳсулот етказиб бермоқда.

Самарали ишлаётган шундай ишлаб чиқаришларнинг бири «Навоий-Қўшчинор» корхонасидир. У гиламлар тўқишга ихтисослашган.

Фақат табиий хомашёдан шундай маҳсулотлар ишлаб чиқараётган жамоа ташқи бозорда ҳам дадил қатнашмоқда. Ноёб ва кўркам гиламларининг харидорлари чет элларда ҳам кўпаймоқда. Ҳозир тўқилаётган бундай маҳсулотларнинг ҳаммаси хорижга жўнатилиб, ҳар бир донаси 1-1,5 минг АҚШ долларига сотиляпти.

Қўшма корхона илгари фақат уй-рўзғор ишлари билан банд бўлган 42 нафар хотин-қизларни иш билан таъминлади. Маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш режаси амалга оширилиши билан уларнинг сони янада ортади.

Ҳамид СОБИРОВ.

ҲАМ СИНФХОНА, ҲАМ СПОРТ МАЖМУИ

ЗАНГИОТА туманидаги Иттифоқ қишлоғида 2-умумтаълим мактаби учун 180 ўринли қўшимча бино қуриб битказилди. «Иттифоқ» жамоа хўжалиги янги бино қурилишини маблағ билан таъминлади. Янги синфхоналарда 1 сентябрдан ўқишни бошлаш мўлжалланган.

Кейинги уч йил ичида эски қарзлардан қутулишдан ташқари 160 миллион сўмга яқин соф даромадга эга бўлган хўжалик эндиликда шу мактаб учун янги спорт мажмуини қуриб беришга киришди.

Шорасул ЗУННУНОВ.

МАҲАЛЛАЛАР ТАШАББУСИ

ТОШКЕНТ вилояти маҳаллаларида ҳафтанинг ҳар бир кунида ободонлаштириш, ҳуқуқий саводхонлик, тадбиркорликни ривожлантириш, спорт ва соғломлаштириш, маърифат, ҳашар каби муайян тадбирлар навбати билан ўтказиб бориладиган бўлди.

Бундай тартиб жорий этилишини «Маҳалла» хайрия жамғармасининг вилоят бўлими йиғинида маҳаллалар оқсоқоллари мақсадга мувофиқ деб топдилар. Уларнинг фикрича, ана шу тадбирларни йил-ўн икки ой давомида ўтказишни йўлга қўйиш маҳаллада аҳиллик ва ободонлик, тартиб ҳамда осойишталикни таъминлашга хизмат қилади. Ёшларнинг ҳаётига мазмун киритади.

— Ножўя қадам ташлай бошлаган одам, хоҳ кичик, хоҳ катта бўлсин, маҳалла аҳлининг назаридан қолишдан хавотирга тушмас экан, ўзи ҳақидаги маҳалладошларининг фикр-ўйига ҳурмат-эътибор билан қарамас экан, демак, тарбия борасида ота-боболаримиздан ўтиб келаётган анъаналарни кўнгилдагидек давом эттирмаяпмиз, — деди мухбиримиз билан суҳбатда Тошкент тумани Кўктерак фуқаролар йиғини раиси Абдували Абдураҳимов. — Фарзандлар тарбиясида миллий қадриятларимиздан, аждодларимиз урф-одатларидан, шунингдек, истиқлол даъвати ва давр талабидан қувват олишимизни унутмаслигимиз лозим.

Оқсоқоллар йиғинида, жумладан, «Маҳалла посбонлари» жамоа тузилмалари фаолиятини ривожлантириш, улар билан ҳамкорликда иш юритиш ёшлар тарбиясида яхши самара беражаги таъкидланди.

«ТУРКИСТОН-ПРЕСС».

ТАДБИРКОРГА НИМА ҲАЛАҚИТ БЕРМОҚДА?

МАМЛАКАТИМИЗДА иқтисодиётнинг асосий таянчларидан бири — хусусий тадбиркорлик жадал ривожланмоқда. Республика Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил олти ойлик иш якунларига бағишланган мажлисида мазкур соҳанинг макроиқтисодий барқарорликни таъминлашдаги ўрнига алоҳида эътибор қаратилиб, бу борадаги ютуқ ва муаммолар атрофлича таҳлил этилгани бежиз эмас, албатта.

Бугунги кунда биргина Олмалиқ шаҳрида 400дан ортиқ кичик ва хусусий корхона иш олиб бормоқда. Мингга яқин киши якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғуллунмоқда. Эътиборли томони шундаки, савдо, маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳалари деярли бутунлай хусусий тадбиркорлар қўлида. Уларнинг ўзаро рақобати кучайгани сайин аҳолига кўрсатилаётган хизмат турлари тобора кенгайиб, иш сифати ҳам яхшиланмоқда. Бу, айниқса, хусусий тадбиркорлар фаолиятида яққол кўринаётир.

Шу куннинг гапи

Айни пайтда шаҳар аҳолисига автобус таксомотор парки билан бир қаторда «Хусусий ташувчи» ҳамда «Оқ йўл» масъулияти чекланган жамиятлар транспорт хизмати кўрсатмоқда. Кейинги вақтларда бир неча йўналишлар уларга тендер асосида тақсимлаб берилди. «Оқ йўл» масъулияти чекланган жамият транспорти «Намуна хўжалиги — Намуна маҳалласи» йўналишида қатнайдиган бўлди. Йўлкиранинг нисбатан арзонлиги, қатновларнинг мунтазамлилигидан йўловчилар мамнун. Борди-ю қайси бир йўналиш юзасидан аҳоли шикоят қиладиган бўлса, ўша йўналиш қайта тендерга қўйилади. Шу боисдан бўлса керак, йўловчи ташиш билан шуғулланаётганлар ўзларига бириктирилган йўналишлар бўйича сидқидилдан фаолият кўрсатишга, мижозларининг кўнглини олишга ҳаракат қилади. Зеро, ислоҳотлардан кўзда тутилган пировард натижа ҳам ана шунда.

Хусусий тадбиркорлик қурилиш, ободонлаштириш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш соҳаларини ҳам тобора кенг қамраб олаётгани қувонарлидир. Бироқ, айрим кичик ва ўрта корхоналар самарали фаолият кўрсатиша олмаяпти. Шу боис, йил бошидан буён қирққа яқин тадбиркор иш фаолиятини тўхтатиб қўйди.

Ваҳоланки, шаҳар ҳокимлиги қошида хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш бўйича махсус комиссия доимий равишда ишлаб турибди. Шунга қарамай олмалиқлик тадбиркорлар олдига талайгина муаммо йиғилиб қолган.

Шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси раисининг ўринбосари Ғофур Сайдалиевнинг таъкидлашича, уларнинг банклар билан ўзаро муносабатида кўпгина чигалликлар бор. Хусусан, имтиёзли кредит олиш масаласи осон кечмаётир. Бу борада «Уйжойжамғармабанк»нинг шаҳар бўлими томонидан муайян ишлар амалга оширилмоқда. Мазкур банк йилнинг ўтган етти ойи давомида 24 кичик корхонага 5 миллион сўмдан ортиқ имтиёзли кредит ажратгани диққатга сазовордир. Бироқ, бу маблағлар ниҳоятда қисқа — уч ой муддатга берилаётгани тадбиркорларни бироз қониқтирмаяпти. Чунки бу вақт мобайнида уни ишлатиб фойда олиш анча мушкул. Ўзбекистон Миллий банкининг шаҳар бўлими эса кредитни ҳийла кўпроқ — бир йил муддатга бериши мумкин. Аммо бу масалани ҳал этиш учун тадбиркор Тошкентга — унинг вилоят бошқармасига бир неча бор келиб кетиши керак. Айнан кичик ва ўрта хусусий тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш учун очилган «Бизнес фонд»нинг шаҳар бўлими эса нима учундир ёпиб қўйилди.

Бир сўз билан айтганда, хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун уларга замон талаблари даражасида банк хизмати кўрсатишни йўлга қўйиш зарур. Ана шунда кичик ва ўрта корхоналар сафи янада кенгаяди, иқтисодиётнинг ривожланишига қўшаётган ҳиссаси ортади.

Неъмат ДУШАЕВ, ЎзА мухбири.

ЭКСПОРТГА ТАЙЁРМИЗ

КИМ ПЕН ХВА номли деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмасида ип йигирув қўшма корхонасини очиш тўғрисидаги таклифни ўргангач, 1997 йили ишга киришган эдик. Бу жойда бизгача ҳам шундай корхонани хўжаликнинг ўзи барпо этган, анчагина маҳсулотлар ишлаб чиқарилган.

Аммо, қандайдир сабабларга кўра, у бир неча йил тўхтаб қолган экан. Ҳозирги бош директор Бикаш Бховмик билан «ҳаммасини қайта таъминлаш керак», деган қарорга келдик. Бангладешга бориб, ИП Агата Импекс ЛТД текстил фирмаси билан алоқа боғладик.

Дастлабки сармоя ажратилгач, «Шонали текстил ЛТД» деб ном олган мазкур қўшма корхонамиз таъмирланиб, дастгоҳлар қайта созланди. Эндиликда ёруғ, шинам цехларда 137 нафар киши ишламоқда.

Икки йилдирки, тайёрлаётган маҳсулотимизга ички бозорда талаб ошиб кетди. Айниқса, Россия шаҳарларидан буюртмалар кўп. Мавжуд кувватимиз билан ойига 20-30 тонна толани қайта ишлаётган эдик. Эндиликда сифати ниҳоятда юқори бўлган ипимизга хорижликлар ҳам ишқибоз бўлиб қолишди. Бу эса корхонани кенгайтиришни тақозо этарди. Яқинда яна 25 миллион сўмлик замонавий дастгоҳлар сотиб олдик. Уларнинг дастлабкилари етиб келди. Ускуналар ўрнатилиши билан ойига 150 тонна толани қайта ишлаш имконияти яратилади. Шундан сўнг маҳсулотимизни экспорт қилаверамиз.

Биз қўшма корхона жамоасидан хурсандлигимизни ҳам алоҳида меҳр билан айтмоқчимиз. Корхона бош муҳандиси Аскар Атаев, йигирув цехи ишчилари Ира Хон, Нодира Жуманова, калава ўраш цехи устасининг ёрдамчиси Нуриддин Сарибоев, тараш цехи оператори Тўлқин Тошбоевлар ҳамиша ўрнак кўрсатмоқдалар. Яна шуни ҳам таъкидламоқчиманки, қўшма корхонамиз ютуқларида корпорация раҳбари Зокир ака Пўлатов, тадбиркор Турғун ака Мадёровларнинг ёрдами катта бўлмоқда.

Рухул БАКША, қўшма корхона директори. Ўртачирчиқ тумани.

ЯХШИЛИКНИ ЛИБОС ҚИЛГАНЛАР

«Сен доим ардоқдасан, муқаддас аёл!» танловига

Ҳар гал яхшилик тўғрисида ўйлаганимда, яхши тарбия ҳақида сўз кетганида қадрлигим энамнинг истарали қиёфаси кўз ўнгимда гавдаланаверади.

Айтишларича, раҳматли Анор энамни отам отга ўнгариб обқочиб кетган экан. Оиласига садоқати юксак энам отамга ҳадеганда бўйин эгавермабди-ю, лекин дадам туғилгач, ноилож тақдирга кўнибди.

Кейинчалик мустақилликнинг илк дамларида энам ўтган оловли йилларини армон билан хотирлаб шундай деган эди:

— Эсиз, болам, мен Шўронинг ёлғон сиёсати йўлида энг навқирон йилларимни бой бериб қўйган эканман. Қанийди, ҳозир сенга ўхшаб ёш бўлиб қолсам-у, пайғамбаримиз айтганларидек, «илм излаб Хитойгача борсам...»

У шундай деб оилали бўлишига қарамай, ўқишга чоғланганида отамдан еган калтаклари туфайли йиртилиб кетган қулоғини кўрсатиб, мийиғида кулиб қўярди. Энамнинг кўкси лиммолим армонга тўлиқ эди. Ўғил-қизлари, невара-чевaралари камолидан қувонарди-ю, аммо ушалмаган орзу-армонларини, азиз кишиларининг доғи-ҳасрати ёдига тушса, ногаҳонда сўлиш олиб қоларди. Шундай пайтларда у биз билан суҳбатлашиб, дил чигилини ёзарди.

Ўлан-лапарларни териб-териб айтарди. Ойнаи-жаҳонда бирор ишқий манзаралар ёки балет санъати намойиш этилгудек бўлса, энам уялиб болишига ботиб кетарди. Саксон ёшли қариячалик тортинмай ўтирганимизни эсласам... Ҳа, ҳаё бобида бизга ойина бўлган энам.

— Энажон, сиздан настарин иси келяпти. Майлими, сизни Настарин эна, деб чақирсам, — эланардим мен.

— Мен жийда гулини хуш кўраман, — дерди энам, — райҳонниям, — шунданми, чаккасидан райҳон тушмасди. — Сенинг настарининг келгинди гул-да. Ҳў-ўв, Эртошнинг тоғларида шундай хушбўй ўт-ўланлар, гиёҳлар, гуллар ўсадики... — нигоҳларини бир нуқтага тикканча ёшлигини эслаб кетарди у.

— Бир куни шу десанг, отанг билан Қинжелекка пичан ўримига чиқдим. Отанг эшагида булоққа сув излаб кетди. Мен қўлбола ўчоқ ясашга тутиндим. Азбаройи ишимга берилиб кетганимдан тепамга бир соя келиб тўхтаганини ҳам сезмай қолибман. Бошимни даст кўтариб қарасам, гунгурсдай келадиган бир кулранг бўри чўккалаб ўтирганча менга тикилиб турибди. Қарашини эсласам ҳозир ҳам сесканиб кетаман. Қўлимда эски темиртак пичоқ. Турган жойимда тахта бўп қолдим. Оёққўлимдан дармон кетиб, қимирлашга ҳолим қолмади. Бўриям менга кўзини лўқ қилиб қараб турибди.

Биласанми, ўшанда ҳеч кимни ва ҳеч нарсани ўйлашга куч тополмайман. Фикри-ёдим қаршимдаги ваҳшийда. Бўрилигини билиб турибман, кўзимга тик қараб турибди. Менимча, сал нарироқдаги жарликдан чиқиб келган. Сал қимирласам ёки овоз чиқарсам мени тилкалаб ташлайдигандек. Қўлимдан пичоқ оҳиста сирғилиб тушди. Шунда бир вақтлар Ойимхол энамнинг дарахтдаги илонни нигоҳи билан енгганлиги эсимга тушиб кетди-ю, мен ҳам бўрининг кўзига тик қараб туравердим. Ичимда отангни шунақанги ёзғирдимки...

Ваҳший билан нигоҳларимиз тўқнашди! Бир неча дақиқа... Шунда узоқдан келаётган отанг «бу ёққа ит қаёқдан келиб қолдийкин», деб биз томонга тикилиб келаётган экан. Яқинроқ келиб қараса, ўртада ўйилган ўчоқ, бир ёнида мен, бир ёнида бўри турганлигини кўриб қолибди. Бўри ҳам рўпарасидан келаётган кўк эшакни кўрибди-ю, ортига тисланибди. То отангни овози келмагунча мен жонсиз ҳайкал бўлганман ўшанда. Бўри юлқиниб, тисланганида эса менга ташланмоқчи деб беҳуш йиқилганман. Кўп вақтгача отанг танишларимизга Анор ўлгурдан бўри ҳам ҳуркади, деб гапириб юрган. Кейинчалик ўша манзарани энам кўп бора эслаб, бизга қайта-қайта ҳикоя қилиб берарди. Ҳа, баъзи тошмеҳр одамлардан бўри ҳам яхши, деб қўярди у ўйчан...

Энамдаги сабру-тоқат ва ҳафсалага ҳавасим келарди. Бир ишга киришдими, уни қойилмақом қилиб бажармагунча тиниб-тинчимасди. Отамдан эрта бева қолиб, болаларини оёққа турғазди. Қийналган кезларида дадамга суянарди. «Жалолжон, энди нима қиламиз?» деб дадамдан маслаҳат сўрар, унинг ҳар бир сўзини жон қулоғи билан тинглар эди. Мен онанинг ўз боласига катталарга қарагандек қараб, фикр алмашишини ўшанда кўрдим ва қайтиб ҳеч кимда кўрмадим, десам адашмасам керак ҳойнаҳой.

Шунинг учунми, энди пенсия ёшига етиб вафот этган кончи дадамни — тўнғич фарзанди, суянчиғини йўқотиш энамни чексиз азоблади. Дадамнинг таъзиясига келган Қурбонқул ота: «Анор темир хотин-да ўзиям, боши ғамдан чиқмаганда ҳам чурқ этиб нолимади», деганини эшитганман. Энам ҳақида ҳамма ҳурмат билан гапирарди. Болалиги етимликда ўтган боёқиш энам улғайиб ҳам ҳасратларга гирифтор бўлди. Кундошлик азоби, узоқ давом этган хасталиклар, фарзанд доғи. Умрининг сўнгги йилларида юрак хасталиги билан шифохоналарда ётди. Кўп китоблар ўқиб берганимгами, мени ёнидан жилдиргиси келмасди. Энам сўнгги нафасигача ўз-ўзини бошқаришга куч топди. «Эй Тангрим, дунёга сувдай бўлиб келдим, селдай олиб кетгин», деб қўярди. Ўзи ҳам ўрин-кўрпа қилмай, селдай бўлиб кетди ёруғ оламдан.

Дадамнинг вафотидан кейин атиги уч йилгина яшаган энам ушоқдек бўлиб қолди. Илгариги гавдасидан асар ҳам қолмади. Мен айрилиқ онларида унинг ғамли кўзларидан кўзимни олиб қочардим-у, аммо энамнинг аламли хўрсиниқларидан ич-этимни ердим. Энам ғамбода ҳолида бизга таскинвор сўзларини улашарди:

— Болам, даданг раҳматли сизларни ортиқча эркалатмаса ҳам, ортингиздан мақтарди, — деб қўярди дам-бадам. — Жалолжон билан гаплашдим бугун, ҳар бирингнинг қилаётган ишингни кўриб-билиб турганини айтди...

Энамнинг бу гапларини қаричиликка йўярдик, аммо юрагимиз увишиб кетарди баъзан. Бу билан энам бизни огоҳликка чорламаганмикан? Энамнинг яна бир ўгитини унутолмайман. «Уволдан қўрқ, болам», дерди доим. Ўзи эса мусича янглиғ хонтахта атрофидан нон ушоқларини териб юрар, чойнинг шамасини тўкиш учун мевали дарахт тагига махсус жой қилиб қўярди.

Маҳалладаги кампирларнинг султони эди энам. Ёнверидагилар унинг насиҳатини олиш илинжида келишарди. Кекса ҳолида радио эшитишдан, кундалик газеталарни ўқишдан толиқмасди. Мен олийгоҳ талабаси бўлатуриб, кўпгина янгиликларни ундан эшитиб қолардим. Аломат эди энам!

Бугун энам ўтган остонага бош уролмай дилим йиғлайди. Булбули йўқ боққа ўхшайди гўё. «Экинларга мағзава оқизма, чойнинг шамасини ерга тўкма, нонни увол қилма...» Эҳ-ҳе, бу тахлит майин ўгитларнинг саси йўқ бугун. «Энажон, дейди соғинган кўнглим, биламан, сиз ҳам қилаётган ишларимни кўриб-билиб турибсиз. Сизга ишонаман, энажон! Мени оғир кунларда қўллаб турасиз. Қўллайман, деб айтгансизку, ахир...»

Нигора ЖАЛОЛИДДИН қизи,
Паркент тумани.

Журналист мулоҳазалари

ИШЛАР ЯХШИ, БИРОҚ...

...АВТОБУС Тўйтепа йўлига чиққанда беихтиёр деразадан пахтазорларга боқаман. Бир текис, гуркираб ўсаётган ғўзаларни кўриб, деҳқонларнинг меҳнатига қойил қоламан. Роса меҳнат қилишибди, деб ўйлайман ичимда.

Кейин билсам, бу ғўза пайкаллари Ўртачирчиқ туманидаги «Қорасув» жамоа хўжалигига қарашли экан.

Табиийки, деҳқонларнинг иши, тажрибаси билан қизиқдим.

— Экин майдонимиз 950 гектар, — дейди хўжалик раҳбари Хожимамат Худойқулов. — Аввало биз нав танлашга эътибор бердик. Кўп йиллардан буён «Наманган-77» навини экиб келамиз. Бу нав бизнинг тупроқ, иқлим шароитимизга анча мос келиб қолди. Муҳими — ҳар хил касалликларга чидамли, айтарли кўп сув талаб қилмайди, серҳосил.

— Бемавруд совуқнинг таъсири бўлмайдими?

— Қаёқда дейсиз, сал кам 400 гектар майдонга қайта чигит экишга тўғри келди. Деҳқонларимизнинг чидами, қунт ва иҳлосига балли! Улар бу ишни ниҳоятда тезкорлик билан, маромида ўтказдилар. Қайта экилган чигитлар бир текис униб чиққач, парваришни ҳам уюшқоқлик билан бошладилар.

Раиснинг айтишига қараганда ҳозиргача ғўзалар 4 марта чопиқ қилинибди. Бу иш ниҳоятда тадбиркорлик билан амалга оширилганлиги учун ҳам далаларда бегона ўтни учратмайсиз. Қолаверса, меҳнатни ташкил этишнинг оилавий пудрат усули яъни моддий манфаатдорлик деҳқонларни ҳар бир агротехник тадбирни ишнинг кўзини билиб ўтказишга даъват этади. Айниқса, улар ғўзаларни чилла сувига қондиришга, пайкалларга иложи борича тунда сув таращга эътибор бердилар.

Эгат оралаймиз. Меҳнат меваси шундоққина кўзга ташланиб турибди. Ғўза туплари белга уради. Ҳар тупида уч-тўрттадан кўсак бор. Шона, гуллар эса беҳисоб. Пудратчиларнинг бутун диққат-эътибори ана шу гулларнинг тўкилиб кетишига йўл қўймай, кўсакларга айлантиришга қаратилган. Шу мақсадда экинларни маҳаллий, минерал ўғитлар билан озиқлантириб, ишлов бериш кучайтирилди.

Лекин осон бўлаётгани йўқ. Чиллада ҳарорат бироз пастроқ келди. Бунинг устига ора-чора ёмғир ёғиб турди. Нам ҳаво турли хил ҳашаротларнинг кўпайиб, ривожланишига шароит яратди. Хўжаликда бу вазият ҳам ҳисобга олинган эди. Биология лабораторияси фаолияти жонлантирилди. Махсус кушанда ҳашаротлар тайёрланиб, далага қўйилди. Бу билан ҳам атроф-муҳитнинг мусаффо бўлиши таъминланди, ҳам сарф-ҳаражат тежалди. Бунда кузатувчилар сони бирмунча кўпайтирилганлиги ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Хўжаликда чилпиш ўтказишдек муҳим тадбирда махсус доридан фойдаланилиши ҳозирги бозор шароитида иқтисодий самарадорликка эришиш имкониятини беради. Дори сепилгач, ғўза ўсишдан тўхтайди, ҳамма куч кўсакка сарф бўлади. Асосий майдонларда чилпиш ўтказиш ана шу усулда олиб борилмоқда.

Бошқа хўжаликларда бўлгани сингари бу хўжаликда ҳам муаммолар йўқ эмас. Деҳқонлар маош ўрнига буғдой, шоли, пахта ёғи каби маҳсулотлар билан таъминланмоқдалар. Рўзғор учун зарур маҳсулотларни магазиндан сотиб олиш учун овора бўлиб юрмайдилар. Лекин, деҳқоннинг қўли пул ҳам кўриши керак-да! Кийим-кечак сотиб олиш, орзу-ҳавас деганларидек...

Яна бир муаммо. Бу бевосита деҳқончилик маданиятини ошириш, ердан самарали фойдаланиш билан боғлиқдир. Гап шундаки, хўжаликдаги маълум гектар майдонларда сизот сувлари ер юзасига яқин. Бундай майдонларда пахта ўстириладию, бироқ, ишлов бериш ғоятда мушкул. Сабаби сизот сувлари ер юзасига тепиб, қатор ораларига тракторларнинг кириши мумкин бўлмай қолади. Ўз-ўзидан маълумки, бундай майдонларда мўлжалдаги ҳосил тўпланмайди.

— У ҳолда бундай ерларга шоли экса бўлмайдими?

— Аслида шоли яхши бўлади бундай далаларда, — деб айтишди бизга.

Лекин меъёр, ўлчов, режа деган гап бор. Хўжалик бўйича бор йўғи 160 гектар майдонга шоли экиш тўғрисида топшириқ берилган. Бундан ортиғига эколмайдилар. Гап эшитадилар.

Мен ўзимча ўйлайман: «Қизиқ ҳозир бозор иқтисоди, ҳар бир соҳада ҳисоб-китоб қилиб, фойдани кўзлаб, эртани, деҳқон манфаатини ўйлаб иш қиладиган пайт-ку! Шундай экан, нима учун хўжалик раҳбарлари янгича фикрлаб, ўз мулоҳаза, хулосаларини далиллар билан исботлаб, бу муаммони ўзлари ҳал қилишлари мумкин эмас?!»

Камолиддин АСҚАРОВ,
ТошДУ талабаси.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

➧ Германиянинг «Фолксваген» автогиганти ўз корхоналарида мажбуран ишлатилганларга товон сифатида 7,6 миллион марка тўлади. Шу мақсадда «Фолксваген» раҳбарияти бир неча кун илгари 20 миллион марка ажратган эди. Шу кунгача 755 кишининг ҳар бирига 90 минг маркадан тўланди.

Иккинчи жаҳон уруши даврида «Фолксваген» заводларида 20 минг киши мажбуран ишлатилган. Бироқ уларнинг кўпчилиги ҳозир ҳаёт эмас. Концерн маъмурияти айни пайтда ҳаёт бўлган 2650 кишига товон тўлашни режалаштирмоқда.

➧ БМТ Бош Котиби Кофи Аннан дунё ҳамжамиятини Африка мамлакатларига мавжуд можароларни, табиий офатлар талофатини бартараф этиш борасида иқтисодий ёрдам кўрсатишга даъват қилди. Қитъанинг айрим давлатлари ўз муаммоларини ечишга ожизлик қилмоқда, натижада халқнинг турмуш даражаси борган сари пасайиб бораётир, деди у.

➧ Шанхайда кутубхоналар қуриш бўйича 11-халқаро илмий семинар бошланди. Унда дунёнинг 25 мамлакатидан юзга яқин вакил қатнашмоқда. Семинар иштирокчилари бир неча кун давомида замонавий кутубхоналар қуриш борасида тажриба алмашади.

Мутахассисларнинг айтишича, Хитойда сўнгги йилларда замонавий кутубхоналар қуриш борасида самарали ишлар амалга оширилди. Жумладан, бундан 20 йил илгари 1700та замонавий кутубхона бўлган эса, ҳозир уч мингтага етди. Шанхай кутубхонаси айни пайтда дунёдаги энг йирик ҳисобланган ўн кутубхонадан бири ҳисобланади.

(ЎзА).

ДУНЁ ЯНГИ АСР БЎСАҒАСИДА

воқеалар • мамлакатлар • одамлар

XX асрнинг сўнгги юлдузлари

МАРСЕЛЬ МЎЪЖИЗАСИ

Тўп ўқдек учиб келиб деразага урилди. Ойна чил-чил синди. Бир лаҳзадан кейин дарғазаб киши кўринди:

— Отангни чақириб кел, занживачча.

Кўзлари мулойимлик билан боқиб турувчи жазоирлик муҳожир қўшнисининг ғўдағайлашини эшитиб турди-да:

— Эркакларга муносиб иш бўлибди, — деб қўйди.

Қўшни бир нималар деб дўнғиллаб, тавба деганча деразадан нари кетди.

Франция футболи муҳожирларга кўпдан-кўп миннатдорчилик билдирса, арзийди. Учтасини айтайлик польшалик муҳожир Раймон Копани ҳали ҳозиргача ишқибозлар унута оладими? Асли насли италян бўлган Мишель Платини қандай ажойиб ўйинчи эди! Фаранглар унинг ота-онасига 50-йилларда Францияга кўчиб келишга қарор қилгани учун ҳайкал қўйса арзийди. Зиданнинг ота-онаси эса Францияга 60-йилларда кўчиб келган. Зиданнинг болалиги Марселда ўтди. Жазоирлик бу оилага французлар совуққонлик билан қарашарди. Балки шундай муносабат унда жанговар хусусиятларни тарбиялагандир. Шундай бўлса ҳам Зинадин аввал командани, кейин ўзини ўйлайди. Франция терма командаси устози Эме Жаке бекорга бундай демаган эди: «Зиза, француз терма командаси битта сендан иборат эмас. Лекин командани сен ғалабага олиб келасан».

Бир неча йил олдин Зинадин Зиданнинг номини кўпчилик билмасди. Бугун эса ундан машҳурроқ футболчи йўқ. Зиза ўн етти дақиқа давомида юлдузга айланди. Ўша 17 дақиқа мобайнида, боя айтганимиздек, Бразилия терма командаси дарвозасига икки тўп киритди.

Юлдузларга эса жуда қийин. На уйида, на кўчада тинчлик-ҳаловат бор уларга. Зидан бечора ҳам ишқибозлардан, айниқса, фотомухбирлардан қочарга жой тополмай қолади. Уни худди футбол майдонида рақиблари қўриқлашганидек ўраб олишади. Чексиз ихлос ва эҳтиром акс этиб турган минглаб кўзлардан Зидан ўзини яширолмайди.

Машҳур футболчи 1998 йилнинг «Энг яхши футболчиси» деб эътироф этилди ва «Олтин тўп» билан тақдирланди. Кўплаб сўровлардан кейин у ўтган йилнинг энг яхши спортчиси деб ҳам қайд қилинди. Чиндан ҳам Францияда бўлиб ўтган футбол бўйича жаҳон биринчилиги асримизнинг сўнгги энг йирик спорт мусобақаларидан бўлиб қолди. Унда ўйинчилардан ким француз, ким муҳожир — биров суриштирмади буни. Француз терма жамоаси ғолиб чиқди. Сабаби бутун мамлакат битта командага айланган эди.

Зинадин 13 ёшидан бошлаб чарм тўпга шунчаки эмас, астойдил ихлос қўйди. Марселдан унча узоқ бўлмаган Кастилья шаҳарчасида футбол клублари бор эди. Ҳадеб шу ерда ўралашаверадиган қора болани мураббий ниҳоят синаб кўришга қарор қилди. Орадан олти йил ўтиб, Зинадин 19 ёшида футболдан қўли пул кўрди. Кейин яна, яна... Зинадин шу тариқа футболга батамом муккасидан кетиб, тақдирини чарм тўп билан боғлади.

«Бўладиган бола бошидан маълум», дейишади. Лекин Зидан мўмин-қобилгина эди. У йигирма ёшигача ҳам биронта мўъжиза кўрсатолмади. Илк мўъжизаси — 23 ёшида у Вероника Фернандес билан топишади. Қараса бунақа сулув йўқ. Дарров уйланиб олади. Верониканинг қадами қутлуғ келиб, 26 ёшида ҳам футбол қироли, ҳам бахтли ота бўлди. Унинг икки — Энзо ва Лука исмли ўғиллари бор.

1998 йилнинг ёзигача унга парво қилишмасди. Бугун эса Францияда ундан таниқлироқ кишини топиб бўлмайди. Унинг «10» рақамли майкаси ҳам, ўзи ҳам Францияда жуда машҳур. Французларни бирон нарса билан ҳаяжонга солиш қийин. Лекин улар Зиза-Зиданни кўришлари билан эс-ҳушларини йўқотиб қўядилар. Худди Людовик XVII тирилиб келгандай, назари ихлос қиладилар.

Зинадин Зидан бугун юлдуз. 2002 йилда унинг юлдузи қай аҳволда бўларкин?! 27 ёшли футбол қироли ҳали-вери тахтини бировга берадиган эмас.

— Шон-шуҳратимнинг вориси ўғилларим Энзо ва Лукалар бўлишади. Мен уларни асл футболчи қилиб ўстираман.

Бу Зинадин Зиданнинг қатъий нияти.

Темур ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади.

АФРИКАДА ҚОЧҚИНЛАР МУАММОСИ

Халқаро ҳамжамият Африкада яна бир муаммо борган сари хуруж олаётганидан ташвишда. Бу — қочқинлар муаммосидир. БМТ қочқинлар масаласи бўйича олий комиссарлиги маълумотига қараганда, ҳозир дунё бўйича қочқинлар сони 22,1 миллион кишини ташкил қилади. Уларнинг 6,5 миллиони африкаликлардир.

Мутахассислар Африкада қочқинлар сони ортиб боришининг бош сабабларидан бири қитъада кейинги пайтларда қўшни давлатлар, бир мамлакатдаги ички сиёсий кучлар, халқлар ва этник гуруҳлар ўртасидаги келишмовчиликларнинг кўпаяётгани билан изоҳламоқда. БМТ маълумотларига назар ташласак, ҳақиқатдан ҳам, ушбу қитъада асримизнинг сўнгги ўн йиллигида «оловли нуқта»лар кўпайиб кетганининг гувоҳи бўламиз. 1970 йилларда қитъада ўттиздан ортиқ уруш ўчоғи борлиги қайд этилган. 80-йилларда қитъада бироз бўлса-да барқарорлик ҳукм сурган эди. Бироқ 1990 йилдан бошлаб вазият яна кескинлашди. Айни пайтда қарийб 14 мамлакатда уруш ҳаракатлари мавжуд ва яна янгидан-янги можаролар бошланиши хавфи ҳам йўқ эмас.

Қочқинлар сони ортиб бораётганининг яна бир сабаби, Африка давлатларида иқтисодиёт ривожланиши суръатининг пастлигидир. Қитъа мамлакатларида сўнгги йилларда маҳсулот ишлаб чиқариш ва экспорт қилиш ҳажми тобора пасайиб бораётир, бунинг устига, экспортнинг асосини хом ашё ташкил қилмоқда. Халқаро молиявий инқироз ҳам қитъа мамлакатлари иқтисодиётига таъсир кўрсатмай қолмади. Табиий офатлар, ишсизлик муаммоси, атроф муҳитнинг ифлосланиши каби муаммолар ҳам аҳоли турмуш даражасини пасайтирмоқда. Натижада аҳоли ўртасида қашшоқлар сони ортаётир. Айрим мамлакат фуқаролари иш топиш илинжида бошқа давлатларга кўчиб кетишга мажбур бўлмоқда. Бунинг уддасидан чиқолмаганлар эса сарсонсаргардонликда кун кечирмоқда.

Бу ҳолат, албатта, беэътибор қолгани йўқ. Қитъада қочқинлар муаммосини бартараф қилиш борасида имкон қадар турли тадбирлар ўтказилмоқда. Хусусан, 1969 йилда қитъанинг 34 мамлакати қочқинлар бўйича конвенция қабул қилган эди. Ушбу ҳужжат қочқинларни қабул қилиш, шарт-шароит яратиш ва уларни ватанига қайтариш каби масалаларни ўзида мужассамлаштирган. Шунингдек, Африкада 20 июнь — қочқинлар куни, деб эълон қилинган. Ўша куни қочқинларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш мақсадида хайрия тадбирлари ўтказилади.

Дунё мамлакатлари ва халқаро ташкилотлар ҳам Африкада қочқинлар муаммосини бартараф қилиш борасида изчил саъй-ҳаракат кўрсатмоқда. Жумладан, БМТ қочқинлар масаласи бўйича Олий комиссарлиги раҳнамолигида Ливия, Сьерра-Леоне, Конго, Сомали, Бурунди ва Анголадан қочиб чиққан 600 мингдан зиёд одам, жорий йилнинг январь-апрель ойларида эса руандалик яна 15 мингга яқин қочқин уйига қайтарилди. Режаларга биноан, йил охиригача либериялик 500 минг нафар қочқин ҳам ўз юртида яшай бошлайди. Уларни уй-жой билан таъминлаш, инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш борасида ҳам самарали ишлар олиб борилмоқда.

Равшан МАҲМУДОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

ТЎРТ НАФАР САЙЁҲ ЎҒИРЛАНДИ

Эроннинг Кармана вилоятида тўрт нафар хорижлик (учтаси Испания ва биттаси Италия фуқароси) сайёҳ ўғирланди.

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси тарқатган хабарларга қараганда, 11 август куни қуёш тутилишини кузатиш учун Эронга келган бир гуруҳ хорижлик сайёҳларга маҳаллий аҳоли ҳужум қилган. Воқеа Исфахон шаҳридаги Имом майдонида содир бўлган.

Айни пайтда Эрон полицияси томонидан қидирув ишлари олиб борилмоқда.

МАШИНА ТОПИЛДИ, ОЛИМЛАР ҚАНИ?

Доғистонда Польшанинг икки фуқароси — профессор Зофис Фишер-Милановская ва доцент Ева Мархвиньская-Вирвал йўқолди. Бундан бир неча кун олдин польшалик олимлар экологик тадқиқот ўтказиш учун Махачқалага келган эди.

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси тарқатган хабардан маълум бўлишича, польшалик олимлар билан бирга уларнинг россиялик ҳамкасблари Расул Магомед ва Александр Каймаразов ҳам йўқолган. Шунингдек, Доғистондан 100 километр узоқликдаги Хунзах қишлоғида тўрт олим фойдаланган «Нива» автомобили топилган. Автомобилда олимларнинг шахсий буюмлари борлиги аниқланган.

БАЛИҚЧИЛАР НИҚОБИДА

Мексиканинг ғарбий соҳилида ҳарбий денгизчилар балиқ овлашга ихтисослашган кемани тўхтатиб, назоратдан ўтказаётганида 10 тонна кокаинни фош этди ва мусодара қилди. Кемадаги 16 нафар балиқчи ҳибсга олинди. Айни пайтда ушбу жиноий иш юзасидан тергов олиб борилмоқда, деб хабар тарқатди РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси.

Наркотик моддаси қаердан ортилгани ва у етказилиши керак бўлган манзил тўғрисида ҳозирча маълумот йўқ.

(ЎзА).

ҚАҲҚАҲА ОТАДИГАН... БЎРИ

Бундай бўлиши мумкин эмас дейсиз, албатта. Лекин бу бор ҳақиқат. Канаданинг Алберт вилоятида шундай бўри яшаганлигини ҳамон эслашади.

Ў ўзининг ғайритабиий қаҳқаҳалари билан маҳаллий аҳолига даҳшат солган.

Ниҳоятда катта кўзлари доим қонга тўлиб турган қўрқинчли бу ваҳший авлоқдаги қишлоқларга «ташриф» буюриб турган. Кишиларни узоқдан кўриши билан бўриларга хос бўлмаган овозда увиллаган, уйлар ёнидан икки оёқда югуриб ўтган, сўнгра ерга ётиб думалаган.

Уни бир неча бор қуршаб олиб отишган. Бироқ ўқ билан уни ўлдириб бўлмаган, бу эса кишилардаги ваҳимани янада кучайтирган. Шундай қуршаб олишлар, отишлар вақтида у увилламаган, аксинча «қаҳқаҳа» отган. Қуршовларнинг бирида унга баравари ўқ отилгандан кейин бўри жароҳатланмаса ҳам изсиз йўқолди. Бу ғаройиб ходиса ҳақида Немисларнинг «Ретсельхафт феномене» журнали ҳикоя қилган.

ДУНЁНИНГ турли ГЎШАЛАРИДА

● Марказий Америка мамлакатлари қаҳванинг нархи тушиши туфайли катта иқтисодий йўқотишлар қилмоқда. Жорий йилнинг биринчи ярмида минтақа мамлакатларининг қаҳва экспорти ҳажми ўтган йилгисига нисбатан 506 миллион АҚШ долларига қисқарган.

● Франция Қувайт ҳарбий-денгиз кучлари учун тўртта «Комбатант-1БР» русумли замонавий назорат кемаси етказиб берди. Мазкур савдо 1995 йилда икки мамлакат ўртасида имзоланган шартнома асосида амалга оширилди. Шартномага кўра, 2000 йилда Франция Қувайтга яна тўртта шундай русумли кема етказиб беради.

«Шарқ тароналари» иккинчи халқаро мусиқа фестивали олдидан

ҚАДИМ ЗАМИН УЗРА ЯНГРАР ЯНА НАВОЛАР

25 август куни кўҳна ва ҳамиша навқирон Самарқанд заминида «Шарқ тароналари» иккинчи халқаро мусиқа фестивали бошланади. Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлиги қабуллар уйида ана шу анжуманни ўтказишга бағишланган Матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда хорижий давлатларнинг мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган элчилари, дипломатик корпус вакиллари, чет эл ва мамлакатимиз оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этишди.

Дарвоқе, куни кеча эмасмиди, юртимиз осмонида порлаган жимжима юлдузлар «Шарқ тароналари» фестивали довруғини етти иқлимга овоза қилган Самарқанд! Не-не даҳоларга Ватан, не-не тантаналарга гувоҳ бўлган шаҳри азим эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Ҳадемай, бу кўҳна замин яна бир улуғ, яна бир беқиёс байрамга ўз бағрини очади. Ўзбек деган бахтиёр, истиқлол фарзандининг шуҳратини, шону шавкатини жаҳонга яна бир бор ошкора намойиш этади.

Бу йилги фестивал ранго-ранг дастурларга бой бўлади, албатта. Анжуманда иштирок этиш учун жаҳоннинг 52 мамлакатига расмий таклифномалар юборилган эди. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, ҳозиргача 33 давлатдан 350дан ортиқ санъаткорлар, мусиқашунослар бу фестивалда бажонудил иштирок этишларини маълум қилишган. Шунингдек, бир қанча мамлакатлардан қўшиқлар ва мусиқалар ёзилган видео ва аудио материаллари юборилди. Махсус танлов гуруҳлари уларни танлаб оладилар. Европа ҳамда Америка давлатларидан бу анжуманда қатнашиш истагини билдирганликлари ҳам уларнинг Шарқ мусиқа ва қўшиқ санъатига, нафосатига қизиқишларининг тобора ортиб бораётганлигидан нишонадир.

«Шарқ тароналари»нинг нуфузи фақатгина унда иштирок этадиган кўплаб давлатлар вакилларининг сони билан белгиланмайди. Аввало, бу фестивал бевосита Юртбошимизнинг ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари билан юзага келганлигини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардик. Ушбу ғоя шу қадар ҳаётий эканки, фестивалнинг 1997 йилда ўтган биринчисиёқ дунё санъат жамоатчилигининг диққатини ўзига тортди. Бу тадбир ЮНЕСКО ва бошқа бир қатор жаҳон мусиқа ташкилотларининг байроғи остида ва бевосита раҳнамолигида амалга ошаётир. Бундай маҳобатли фестивал Осиёнинг биронта мамлакатида ҳам ўтказилмайди.

«Шарқ тароналари» фестивали замирида фақат маънавиятни кўтариш мақсади ётади. Гап шундаки, урф-одатларни фақат сақлаш эмас, балки ривожлантириш, замонага мослаш ҳам зарур. Шундагина у мазмунан бойийди, авлоддан-авлодга ўтган сари унинг аҳамияти ортади. Ҳозирги ёшлар ота-боболаримиз йўлидан боряпти. Лекин дунёни идрок қилишда улар анча илгарилаб кетишган. Шунинг учун ҳам «Шарқ тароналари» фестивалининг маънавий аҳамиятини алоҳида таъкидлаб ўтишни истаймиз.

«Бу сафарги мусиқа томошаси «Бу ажиб дунё» деб аталади. Унда ҳам ўзбек санъатини дунёга кўрсатишни мақсад этганмиз. Шу боис, кўпроқ санъатимизнинг қадимий илдизларига мурожаат қилдик.

Давлатимиз раҳбари тарихимиз, ўтмишимиз ҳақида, энг аввало, ўзимиз тасаввурга эга бўлишимиз, уларни бировлар ёзиб кетган ақидаларга эмас, ўз билимимиз, изланишларимиз асосида ўрганишимиз кераклиги ҳақида жуда кўп гапирадилар. Шунинг учун мазкур томоша муқаддимаси ва биринчи қисмида ўзбек санъати тарихидан олинган, хусусан, қадимий Сўғд, Хоразм, Бақтрия санъатининг пайдо бўлиши даврига тааллуқли халқ оғзаки ижодининг илк намуналари, «Авесто» китобининг бу давр санъатига таъсири ёрқин тарихий-бадиий лавҳаларда намоён этилади, — дейди сценарий муаллифи шоир Хуршид Даврон. — Томошанинг иккинчи қисми Шарқ мусиқа санъатининг гултожи бўлган «Шашмақом»га бағишланади. Хусусан, кўҳна мусиқа санъатимизнинг бугун ҳам барҳаётлиги, дунёвий тараққиётга қўшган ҳиссаси ва умумбашарий қадриятларга уйғун ҳолда ривож топаётгани кўрсатиб берилади. «Шашмақом»нинг Бухоро, Фарғона, Тошкент мактабларини кўрсатиш, шу билан бирга ана шу мактабларни яратиб кетган санъаткорлар хотирасини ёд этиш, уларнинг анъаналари давом этаётганини намойиш қилиш ҳам кўзда тутилган».

«Шарқ тароналари» иккинчи халқаро мусиқа фестивали ўзбек миллий санъатини ривожлантириш, Шарқу Ғарб давлатларининг миллий мусиқа санъатини асраб-авайлаш учун хизмат қилади.

Матбуот анжуманида Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазири Хайрулла Жўраев Президентимиз ташаббуси билан юзага келган халқаро мусиқа фестивали дунёдаги барча санъат аҳли жамоатчилигининг диққатини ўзига жалб этаётганини, у ЮНЕСКО ва жаҳон мусиқа кенгаши маданий тадбирлари дастурига киритилганини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Матбуот конференциясида «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали ташкилотчилари кўп сонли хорижий ва маҳаллий журналистларнинг тадбирнинг мавқеи, халқаро танлов қатнашчилари, ғолибларни кутаётган мукофотлар хусусидаги саволларига батафсил жавоб қайтардилар.

Шавкат ҚУЛИБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ИБРАТНОМА

МАТОНАТЛИ АЁЛ

Бола оғир касал эди. Мадори қуриган, жисми заифлашган, ота эса йўл тараддудида. Аёлига тайинлаб: «Болага кўз-қулоқ бўлиб тур. Аҳволи анча оғир. Мен сафардан қайтгунимча эҳтиётла», — дедида, уйдан чиқиб кетди. Орадан бир неча кун ўтди. Ота сафардан кечқурун уйга қайтди. Аёл эрини очиқ чеҳра, ҳушмуомилалик билан кутиб олди. Тайёрлаб қўйган таомини отанинг олдига қўйди. Овқатни еб бўлгандан кейин «Бола кўринмаяпти, касал эди, аҳволлари яхшими?» — деди. Хотини:

— Бола оғриқни сезмайдиган уйқуга кетди, — деди.

Эрталаб, бамдод намозига уйғонишганда ота яна сўради:

— Бола кўринмайди, тинчликми?

— Оллоҳ ўз омонатини олган бўлса нима дейсиз? — сўради она.

— Биз Оллоҳнинг бандаларимиз, биз унга қайтамиз, — деб бамдод намозни адо этгани масжидга чиқиб кетди ота.

Ҳақиқатда эса эр сафарга кетганда боланинг оғриғи кучайиб, аҳволи оғирлашиб, вафот этган эди. Она уни ювиб тараб, жанозасини ўқиб, кўмган эди.

Масжидда ибодат тугагандан кейин Расулуллоҳ: «Эй Абу Талҳа ўғлингни аҳволи қандай, яхшими?» — деб сўрадилар.

Абу Талҳа бўлган воқеани айтиб бердилар. Шунда пайғамбар «Кечаси бирга бўлдиларингизми?», деб сўрадилар.

Абу Талҳа: «Ҳа», деб жавоб бердилар.

Шунда Расулуллоҳ: «Оллоҳ кечангизни барокотли қилсин», дедилар.

Ривоят қилинишича шундан кейин Абу Талҳа 7та ўғил кўрганлар. Ҳаммалари олиму уламо, фозилу фузало бўлишган экан.

УМАРИ ОДИЛ

Ҳазрати Умарнинг ёш ўғли кўчада болалар билан ўйнар эди. Боланинг кийимида бир неча ямоқни кўриб, болалар кулиб: «Отанг амир бўлсаю сен шундай ямоқли кийим кийиб юрасанми?» деб камситишди.

Йигитча бундан жуда хафа бўлиб, отасининг ҳузурига келди: «Кийимим ямоқлиги учун болалар устимдан кулишяпти», деб бўлган воқеани сўзлаб берди. Шунда Ҳазрати Умар: «Хазиначига бориб айт, маош олгунимча хазинадан бир кийимлик мато қарз бериб турсин», деди. Ўғил хазиначининг олдига бориб отасининг сўзларини айтди. Хазиначи унга: «Агар отангиз маош олгунларигача ҳаёт бўлишига кафолат берса, мен айтган матоингизни бераман», деб ибн Умарни қуруқ қайтарди. Кейин бола келиб, отасига воқеани айтиб берди. Шунда Умари одил: «Агар хазиначи сен айтган матони берганида ўша онда уни ишдан бўшатиб юборган бўлардим», деди.

ҲОЗИРЖАВОБ

Умар ибн Абдулазиз подшоҳлик қилган даврнинг аввалги дамларида турли тарафлардан табрик учун келган зиёратчилар ҳузурларига кирар эдилар.

Ҳижозлик вакиллардан табрик сўзини айтиш учун ўн бир ёшга тўлмаган бир бола олдинга чиқди. Умар ибн Абдулазиз унга: «Сен жойингга қайт, ёши сендан улуғроқ одам олдинга чиқсин», — деди. Шунда бола: «Амирул мўмининни Аллоҳ қўллаб-қувватласин. Инсон икки кичкина нарсаси — қалби ва тили билан инсондир. Агар Аллоҳ бандасига бурро тил, сақловчи қалб ато қилган бўлса гапиришга ҳақли эмасми? Ҳақиқатда ҳам агар иш сиз айтгандек ёшда бўлса эди, мажлисингиздаги фуқаролар орасида ёш жиҳатдан сиздан улуғроқ, гапиришга ҳақлироқ одам бор-ку», — деди.

Умар ибн Абдулазиз унинг сўзидан ҳайратланиб, шеър айтди:

Илм олгин, инсон олим бўлиб туғилмас,
Илм соҳиби жоҳил бўлмас жаҳонда.
Ҳақиқатда қавм улуғи илми бўлса,
Кичикдир мажлислар
қуршаган онда.

Абдуқаюм ҲИКМАТОВ
тайёрлади.

ГУЛСЕВАР БОЛАЛАР

Етти ёшдан етмиш ёшгача маълум бўлган бир ҳикмат бор: «Кўчат экиб, боғ ярат». Халқимизнинг эзгу одатларидан бири ҳам ниҳол экиб, парваришлаш, гул-гиёҳларнинг тароватидан баҳраманд бўлиш, ўзгаларга ҳам яхши кайфият улашишдир.

Жажжи қалбларнинг гулга, она ерга бўлган меҳрини кўриб, ҳар бир инсон мамнун бўлиши табиий. Эрта-индин улғайгач эса улар юртимиз табиатини кўз қорачиғидек асрашига, ҳар битта майсаға меҳрибон бўлишига ишонгиси келади кишининг. Зеро, шоир айтганидек:

Бир туп кўчат эккин она заминга,
Ўғил-қизинг шунда сенга тортади.
Эртага қиёмат бўлса ҳам гул эк,
Эрта қуёш чиқиб, тонглар отади.

Гул тутган жажжи қўлчаларингиз табиат бағрига малҳам улашса не ажаб, азиз болажонларим!

Ҳажвия

Худо бераман деса ҳеч гап эмас экан: қаранг, Тошмамат қуруқ бир кунда бўлди-қолди!

— Хотин, — деди ишга кетатуриб бўлажак бойвачча, — бугун пул-мул оладиганга ўхшайман, қўлим қичиётир.

— Сизни ҳамма ёғингиз қичийди, — тўнғиллади хотини, — биров билан муштлашарсиз. Боринг, пулдан қуруқ қоласиз!

Хотинининг гапи Тошмаматга тарикча таъсир қилмади. «Қошингизни қора дейдилар» ашуласини ҳиргойи қилиб, ишхонага жўнади. Ҳамкасблари билан илжайиб кўришди. Ишларни қотириб ташлади. У энди тушликка чиқмоқчи бўлиб турган эдики, телефон жиринглаб қолди. Кассир қизнинг маст қилувчи ёқимли овози янгради:

— Тошмамат ока, пул олинг!

— Ес, Лудахон, — деди овози титраб Тошмамат, — сия минуту.

«Қанақа пул бўлдийкин, — кўнглидан ўтказди бойвачча, — авансни яқинда олган эди, мукофот чиқдимикан?» Кассир қиз: «Дивидендингиз туғди» деб, Тошмаматга нақд йигирма минг сўлкавой санаб берди. Бойвачча титраётган қўллари билан тахи бузилмаган ақчани чўнтагига уриб, кассир қизнинг лўппи юзидан шартта ўпиб олди. Кейин чўнтагидан пивога асраб қўйган икки дона қурт чиқарди.

— Изминаюс, Лудахон; мелкий денгам йўқ экан, следуший раз абизателна суйинчи дам, а қурт хочиш?

— Не надо! — деди кассир қиз қизариб-бўзариб.

«Ўпганимга уялдиёв, қизи тушмагур» деб қуртни киссага жойлаб ўрнидан турди. Мана, иш вақти ҳам товсилди. Бел бақувват. Кайфият зўр. Уйга тезроқ бориб, бола-чақани суйинтириш керак. «Такси ушласаммикин, ё таниш шопир учраб қолармикан? Буни қаранг шопир қўл кўтаришимни кутмай ўтиб кетадия? Ҳо, такса, катта холангникига шошасанми, вой ҳовлиққан-ей! Майли, камбағалга автобус ҳам бўлаверади. Хўш, мана ҳаммабоп машинага ҳам ўтирди. Қани юрак билан ачомлашиб ётган пулнисанинг елкасини бир силаб қўйсин-чи, баракалло, баракалло!»

— Не забивайте, рассчитатса...

Тошмамат шапиллаган овоздан чўчиб бошини кўтарса қаршисида девдай барзанги қаққайиб турибди. Эгнида на кондукторлар формаси бор, на пул осадиган тўрваси. Бу биринчидан, иккинчидан, нима учун Тошмаматнинг бошида дўпписи бўлатуриб унга ўрис тилида мурожаат қилади? Давлат тилига ўтганимизга неча йил бўлди? Шу гавда, шу қомат билан чипта сотиб юргани уялмайдими? Чиптани оғир ишга ярамайдиган қари-картанглар сотсин, заводга бориб ишла, қурилишга бор. Паҳлавон кондуктор яна унинг ҳаёлини бузди:

— Кўкнори кайфини суряпсизми, тақсир? Мудрамасдан чипта олинг!

Тошмамат аранг ўзини босди, қўпол йигитнинг жиғига тегмоқчи бўлди. Қўлларини икки қулоғига босиб, тилини чиқарди. Кўзларини олайтириб, бармоғини пешонаси ёнида айлантирди. Кейин жаҳл билан «бабба, бабба!» деб ўшқирди.

Кондуктор ҳижолат бўлди:

— Э.. қулоғи том битганлардан экану, шуни боя айтмайдиларми?

— Ука, тили бўлса айтадида, — деди бир йўловчи. — Худонинг ғариб бандасини ранжитманг, мана, мен тўлаб юбораман, керак бўлса.

— Ҳеч кимнинг бошига солмасин бу ушкупони.

— Пули йўқдир-да, бечоранинг.

«Мени пулим йўқ эмиш, — деди Тошмамат овозсиз кулиб, — автобус-павтобусинг минан қўшиб ҳаммангни сотиб оларман».

— Афғон урушида шунақа бўп келган чиқар. Илоё урушнинг оти ўчсин, — деди бир кампир.

Кампирнинг гапи Тошмаматга жуда ёқиб тушди. Унга ишонқирамай қараб турган кондукторга имо-ишора билан қандай ярадор бўлганини, қўл, қош, кўз, бармоқ ҳаракати билан тушунтира бошлади. Қўли билан бошига салла ўраган бўлди. Йўқ мўйловини бураб, узун соқолини силади. Кўксидаги ўқ териладиган лентаpermalink ларни силаб кўрсатди. Елкасига оғир гранатамёт қўйган бўлди. Кейин осмондан гувиллаб келиб, портлаган бомбага тақлид қилиб: «ба бах» деб бақирди-да қўллари билан бошини чангаллади. Оҳ,воҳ, ҳаяжонли хитоблар эшитилди:

— Вой бечора, урушда ярадор бўлган экан!

— Бомба тагида қолиб контузия бўлганга ўхшайди!

— Тил-қулоқдан қолган экан, бояқиш.

Тошмамат йўловчиларнинг гапини тасдиқлаб «тўғри» дегандай бош ирғади. Кондукторнинг тош юраги эриди, шекилли, автобус ҳайдовчисига мурожаат қилди:

— Йўлчивой ака, уруш қатнашчилари безбилет юрса бўладими? Ёнидаги сатанг жувон билан чақчақлашиб кетаётган ҳайдовчи унинг овозини эшитмади шекилли, жавоб бермади. Ўжар кондуктор яна тиқилинч қилди:

— Йўлчи акам индамади, значит, унақа қарор чиқмаган. Марҳамат қилиб, чиптанинг пулини чўзиб қўйинг.

Шу пайт сира кутилмаган воқеа рўй берди. Кондукторнинг сурбетлигидан жон-пони чиқиб кетган Тошмамат кар, соқовлигини унутиб, бор овози билан бақириб юборди:

— Қарор чиққан, ўз қулоғим билан эшитганман, номард!

Абдулла ИСОМИДДИН.

Муштарий илҳомлари

БЎЛАРМУ

Ичи қоралар асли қувноқ бўларму?!
Дили поклар тилида сўроқ бўларму?!

Ёлғончининг ваъдаси кўпикка ўхшар,
Воҳ, шундайин одамлар камроқ бўларму?!

От устида юрсангиз минг бор букилар,
Отдан тушсанг ул магар ўртоқ бўларму?!

Ҳар нокасга сиз асло боғламанг умид,
Ахир нодоннинг сўзи байроқ бўларму?!

Ҳар нарсанинг жойи бор, бор ўз макони,
Ахир саҳро бўлмаса, янтоқ бўларму?!

Ношуд кимсалардан ҳеч кутманг яхшилик,
Аҳли ношуд дарахтга япроқ бўларму?!

Ўлмас айтур ҳамиша қалбни оқ қилинг,
Қалби оқдан ҳаётда бойроқ бўларму?!

СИЗ КЕЛМАДИНГИЗ

Интизорман боғимда, сиз келмадингиз,
Айни саҳар чоғида, сиз келмадингиз.

Ёмон бўлар эканку ҳижрон азоби,
Қоврулдим ўз ёғимга, сиз келмадингиз.

Ваъдалар шундаймиди, эй нозли малак,
Қолдим ишқ фироғида, сиз келмадингиз.

Гуллар ҳолимга боқиб, эгдилар бошин,
Тортган ҳар бир оҳимдан, сиз келмадингиз.

Номингизни такрорлаб, толиқмасман ёр,
Ҳасанбой қишлоғига, сиз келмадингиз.

Сабримни синайсизму, дейди бу Ўлмас,
Интизорман боғимда, сиз келмадингиз.

Ўлмас ҲАСАНБОЙ.

Об-ҳаво

РЕСПУБЛИКА об-ҳавони кузатиш бош бошқармасидан хабар қилишларича, 18-22 август кунлари пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида об-ҳаво ўзгариб туради. Ҳафта бошларида ёғингарчилик кутилмайди, ҳарорат кечалари 18-23, кундуз кунлари эса 34-39 даража иссиқ бўлади.

O'ZBEKISTON VIII 1999 CHEMPIONATI

ОЙБЕКНИНГ УЧ ТЎПИ

Ўзбекистон Республикаси VIII миллий чемпионатида иштирок этувчи олий табақа жамоалари ўн саккизинчи тур учрашувларини ўтказдилар

СЎНГГИ уч учрашувда кетма-кет мағлубиятга учраган вилоятимиз вакили «Дўстлик» жамоаси бу сафар ўз майдонида Қўқоннинг «Темирйўлчи» жамоасини қабул қилди. Ўйин меҳмонларнинг ҳужуми билан бошланди ва Рустам Абдуллаев «Дўстлик» жамоаси дарвозасига тўп киритиб, ҳисобни очди. Бир неча дақиқа ўтар-ўтмас, меҳмонлар майдон эгалари дарвозасини иккинчи бор забт этдилар.

Шундан сўнг ўйингоҳдаги муҳлислар «наҳотки, бу сафар ҳам «Дўстлик» майдондан бош эгиб чиқиб кетса» деган хаёлга бордилар. Лекин, хайриятки, майдондаги вазият ўзгарди. Мезбонлар ҳужуми шиддатли тус олди. Биринчи бўлиб Ойбек Усмонхўжаев жавоб тўпини киритди. Бир неча дақиқадан сўнг Мирсалимбоев ҳисобни тенглаштирди. Шундан сўнг майдон эгаларининг ўйини янада қовушиб кетди. Павел Кайгородов «Дўстлик»ни 3:2 ҳисобида олдинга олиб чиқди. Ойбек рақиб дарвозасига тўртинчи тўпни киритди. Мухтор Курбонов, Нуъмон Ҳасанов ва учрашувнинг сўнгги дақиқаларида Ойбекнинг ўзи ҳисобни 7:2га етказдилар.

Ойбекнинг бу йилги чемпионатда киритган тўплари 21 тага етди. У тўпурарлар баҳсида якка карвонбошилик қилмоқда. «Эркин Абдураимов клуби» аъзолари рўйхатида ҳам биринчи ўринга чиқиб олди.

Чемпионатда пешқадамлик қилаётган «Самарқанд» жамоаси Урганчда «Хоразм»га қарши майдонга тушди. Ўйин ҳужумкор руҳда ўтган бўлса-да, биринчи бўлимда дарвозалар даҳлсиз қолди. Иккинчи бўлимнинг бошида майдон эгалари ҳужумга зўр бердилар. Ўн еттинчи дақиқада бурчакдан оширилган тўпни Станислав Моргулис боши билан дарвозага йўллаб ҳисобни очди. «Самарқанд» жамоаси ўйин тугашига етти дақиқа қолганда жавоб тўпи киритишга муваффақ бўлди ва қизиқарли ўтган учрашув дуранг натижа билан якунланди. «Самарқанд» жамоасида ҳам очколар сони 40 тага етди. Тўплар нисбатига асосан «Дўстлик» жадвалда биринчи ўринга чиқиб олди.

Вилоятимизнинг иккинчи вакили «Металлург» жамоаси Қаршида «Насаф»га қарши майдонга тушди. Қизиқарли ўтган учрашув 2:1 ҳисобида майдон эгалари ғалабаси билан якунланди.

«Зарафшон» «Пахтакор»ни қабул қилди. Биринчи бўлимдаёқ Андрей Серих меҳмонлар дарвозасига иккита тўп киритган бўлса, меҳмонлардан Марат Аҳмедов ҳам икки тўп муаллифи бўлди ва ҳисобни 2:2 қилди.

Тошкентда «Трактор» «Янгиер» дарвозасига иккита жавобсиз тўп йўллади ва муҳим уч очкони қўлга киритди. «Бухоро» ўз майдонида «Сўғдиёна» билан учрашиб, ўйинни 1:0 ҳисобида ўз фойдасига ҳал қилди.

«Сурхон» ўз майдонида мамлакатимизнинг кучли жамоаларидан бири «Навбаҳор» билан беллашди. Ҳозирги кунда жадвалда энг сўнгги ўринларни эгаллаб, биринчи табақага тушиб кетай деб турган бу жамоага сўнгги учрашувларда моҳир мураббий Эркин Абдураимов бошчилик қиляпти. Улар олдинги икки учрашувда «Пахтакор» ва «Нефтчи» дарвозасига иккитадан тўп киритиб, ўйинни бой берган бўлсалар ҳам бу сафар меҳмонлар дарвозасига ягона тўп йўллаб, янги мураббий раҳбарлигида биринчи ғалаба нашидасини татиб кўрдилар. Улар шундай руҳда ўйинни давом эттирсалар, хавфли зонадан чиқиб олишлари мумкин.

Андижонда майдон эгалари мамлакатимизнинг тўрт карра чемпиони «Нефтчи» жамоасини қабул қилдилар. Учрашув 1:1 ҳисобида якунланди.

Олий табақа жамоалари навбатдаги ўн тўққизинчи тур учрашувларини 21 август куни ўтказадилар.

Талъат ЮСУПОВ.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги «Солех Шер» хусусий фирмаси **ТУГАТИЛАДИ**.
Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида 40-11-65 рақамли телефон орқали қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир **Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ**

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48; Эълонлар: 133-40-48, 136-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0627. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. *Саҳифаловчи: Музаффар ҚЎЧҚОРОВ.* Адади 11.937 нусха.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. *Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.* Нашр кўрсаткичи: якка обуначилар учун 205, ташкилотлар учун 206. Босишга топшириш вақти – 20.30. Босишга топширилди – 18.00. 1 2 3 4 5 6